

**KKTC
YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MÜZİK EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI**

**GİTAR ÜZERİNDE DOĞAÇLAMA ÇALMA, EŞLİK VE TRANSPOZE
YAPMA AMACIYLA TASARLANMIŞ BİR GİTAR EĞİTİMİ MODELİ
ÖNERİSİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MUSTAFA SELÇUK ÜNSAL

**Lefkoşa
Ağustos, 2020**

**KKTC
YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MÜZİK EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI**

**GİTAR ÜZERİNDE DOĞAÇLAMA ÇALMA, EŞLİK VE TRANSPOZE
YAPMA AMACIYLA TASARLANMIŞ BİR GİTAR EĞİTİMİ MODELİ
ÖNERİSİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MUSTAFA SELÇUK ÜNSAL

Tez Danışmanı:

Yrd. Doç. Dr. Erkan SÜLÜN

Lefkoşa

Ağustos, 2020

Onay

Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Mustafa Selçuk ÜNSAL'ın “Gitar Üzerinde Doğaçlama Çalma, Eşlik ve Transpoze Yapma Amacıyla Tasarlanmış Bir Gitar Eğitimi Modeli Önerisi” isimli çalışması Ağustos 2020 tarihinde jürimiz tarafından Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

	Adı Soyadı	İmza
Üye (Başkan)	: Doç. Dr. Aşkın KİRAZ	
Üye	: Yrd. Doç. Dr. Hakkı Cengiz EREN	
Üye (Danışman)	: Yrd. Doç. Dr. Erkan SÜLÜN	

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

.../.../2020

Prof. Dr. Fahriye ALTINAY AKSAL
Eğitim Bilimleri Enstitü Müdürü

Etik İlkelerle Uygunluk Beyanı

Bu tezin içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dökümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi; tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu; çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce, sonuç ve bilgilere bilimsel etik kurallar gereği olarak eksiksiz şekilde uygun atıf yaptığımı ve kaynak göstererek belirttiğimi beyan ederim.

....../...../2020

Mustafa Selçuk ÜNSAL

Teşekkür

Yüksek Lisans Tez öğrenimim süresince gerek gitar eğitiminde gerekse tez çalışmam aşamasında bana bilgisi ve fikirleri ile yol gösteren ve her konuda bana yardımcı olan danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Erkan SÜLÜN hocama teşekkürü bir borç bilirim.

Araştırmama fikir ve dönütleriyle katkı koyan tüm uzman hocalarıma, araştırma için gerekli olan kaynaklara ulaşmamda yardımcı dokunan tüm arkadaşlarıma, araştırmanın deney grubunda yer alarak bana destek veren tüm öğretmen adaylarına ve son olarak da araştırmamın öncesinde ve araştırma esnasında desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen ve ihtiyaç duyduğum her an yanımda olan anneme, babama ve nişanlıma sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Mustafa Selçuk ÜNSAL

Özet

GİTAR ÜZERİNDE DOĞAÇLAMA ÇALMA, EŞLİK VE TRANSPOZE YAPMA AMACIYLA TASARLANMIŞ BİR GİTAR EĞİTİMİ MODELİ ÖNERİSİ

ÜNSAL, Mustafa Selçuk

Yüksek Lisans, Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı; Yrd. Doç. Dr. Erkan SÜLÜN

Ağustos 2020, 69 Sayfa

Bu araştırmanın amacı, müzik öğretmeni adaylarına yönelik hazırlanan on iki derslik bir eğitim paketinin öğrencilerin doğaçlama çalma, eşlik ve transpoze yapma becerilerini ne düzeyde geliştirdiğini ortaya koymaktır.

Araştırma, Yakın Doğu Üniversitesi Müzik Öğretmenliği programında bireysel çalgısı gitar olan lisans 3. sınıfta öğrenim gören iki öğrenci ve lisans programından mezun olan üç öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma, ilişkisel tarama modeli bir çalışmadır. Araştırmanın deseni ise tek gruplu ön test son test deney gruplu yarı deneysel desen olarak belirlenmiştir. Bu desen içerisinde deneysel işlemler tek grup üzerinde yapılan çalışmalar ışığında değerlendirilir. Araştırmanın deneysel sürecine başlamadan önce tüm katılımcılara Aydınli (2012) tarafından geliştirilen “Piyano ile Eşlikleme ve Transpoze Alanında Performans Testi” ölçeği ile Çelikoğlu ve Lehimler tarafından geliştirilen “Müzikal Doğaçlama Performans Değerlendirme Ölçeği” uygulanmıştır ve tüm katılımcılara gönderilen ses dosyaları içerisinde yer alan akor değişimleri üzerine doğaçlama çalmaları, yine gönderilen ses dosyaları içerisinde yer alan melodilere akor eşliği yapmaları ve ekrandan kendilerine yansıtılan Charlie Parker’a ait ‘Ornithology’ isimli parçayı transpoze etmeleri istenerek ön test uygulanmıştır ve performansları kayıt altına alınmıştır. Aynı uygulama on iki derslik eğitim programının tamamlanmasının ardından son test olarak uygulanmıştır ve performansları yine kayıt altına alınmıştır. Katılımcılara uygulanan on iki derslik eğitim programının konu başlıklarını ise doğaçlama çalma, eşlik ve transpoze yapmaya kapsamında öğretmen adaylarının bu becerilerini geliştirmeye yönelik çalışmalar oluşturmaktadır. Bu başlıklar içerisinde gam, arpej, motif oluşturabilme, belirli bir akor eşliği üzerinde ölçü sayılarına ve akor değişimlerine bağlı kalarak anlamlı cümleler kurabilme, ton bulma, ton

içerisindeki akorları isimlendirme, akor derecelerini ayırt etme, ayırt edilen akor derecelerini gitar üzerinde yakın pozisyonlarda çalabilme, önlerine konulan akor dizilimlerini gelişigüzel tonlara yazılı veya gitar üzerinde çalma suretiyle transpoze yapabilme gibi çalışmalar yapılmıştır. Dersler dört haftalık bir süreç içerisinde uygulanmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel analizinde Statistical Package for Social Sciences (SPSS) 24.0 yazılımı kullanılmıştır. Öğrencilerin Müzikal Doğaçlama Performans Değerlendirme Ölçeği ve Piyano ile Eşlikleme ve Transpoze Alanında Performans Testi puanlarına ilişkin ön test ve son test puanlarının karşılaştırılmasında nonparametrik bir hipotez testi olan Wilcoxon testi uygulanmıştır. Elde edilen bulgulara göre katılımcıların son test puanlarının istatistiksel olarak ön test puanlarına göre anlamlı şekilde yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Doğaçlama, Eşlik, Transpoze, Gitar Eğitimi.

Abstract

A GUITAR EDUCATION MODEL DESIGNED FOR IMPROVISATION, ACCOMPANIMENT AND TRANSPONING ON GUITAR

ÜNSAL, Mustafa Selçuk

Master Degree, Music Education Department

Supervisor: Asst. Dr. Erkan SÜLÜN

August 2020, 69 Page

The aim of this study is to determine the effects of an education programme produced to upgrade the accompaniment, transposing and improvisation skills of the music education candidates. The study was conducted by the participation of five candidates who studied music education in the Near East University Music Teaching Program and whose primary instrument was guitar. The model of the research is an experimental model which is part of quantitative methods. The design of the study was determined with a single group pretest-posttest experimental design. During the pretest, the students completed the test that included the measuring of their transposing, accompaniment and improvisation skills. The students then took part in the education programme which was completed by three lessons a week and lasted four weeks completing a total of twelve lessons. The lessons were held via the help of google meet according to the precautions caused by Covid-19. The students were separated into two groups, one group including two and the other including three students. Finalising the education programme, the students completed the posttest and the results were rated by the experts using the Accompaniment and Transposing Performance Test with Piano developed by Aydınli (2012) and Musical Improvisation Performance Scale by Çelikoğlu and Lehimler (2019). The pretests and the posttests of the students were recorded on video and then analysed. The software that has been used to analyse the results was Statistical Package for Social Sciences (SPSS) 24.0. As a results of the posttest results and the opinion of experts, it is concluded that the posttest results of the participants were significantly higher than their pretest results and the education programme had a positive effect on developing their transposing, accompaniment and improvisation skills.

Keywords: Improvisation, Accompaniment, Transposing, Guitar Education.

İçindekiler

Onay	1
Etik İlkelerle Uygunluk Beyanı	2
Teşekkür.....	3
Özet	4
Abstract	6
İçindekiler	7
Tablolar Listesi.....	9
Şekiller Listesi.....	10

BÖLÜM I

Giriş.....	11
Problem Durumu	11
Araştırmanın Amacı	12
Araştırmanın alt amaçları	13
Varsayımlar	14
Sınırlılıklar	14
Tanımlar	14

BÖLÜM II

Kuramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar	15
Müzik Eğitimi	15
Genel Müzik Eğitimi.....	15
Özengen Müzik Eğitimi	16
Mesleki Müzik Eğitimi	16
Çalgı Eğitimi	17
Mesleki Müzik Eğitiminde Çalgı Eğitimi	18
Gitar Eğitimi	19
Eşlik Yapma	20
Armoni	21
Doğaçlama.....	22
Transpoze	23
Caz Müzik Eğitimi Lisans Programı Ders İçerikleri Örneği	24
İlgili Araştırmalar.....	26

BÖLÜM III

Yöntem.....	30
Araştırmanın Modeli	30
Çalışma Grubu	30
Veri Toplama Araçları	30
Eşlik ve Transpoze Yapma Performans Ölçeği	31
Doğaçlama Çalma Performans Ölçeği	31
Verilerin Toplanması	32
Verilerin İstatistiksel Analizi	32
Deneysel Süreç.....	33
12 Derslik Eğitim Paketinin Konu Başlıkları	33
Eğitim Paketi İçeriği	34

BÖLÜM IV

Bulgular ve Yorum.....	40
Müzikal Doğaçlama Performansına İlişkin Bulgular.....	40
Piyano ile Eşlikleme ve Transpoze Alanında Performansa İlişkin Bulgular	42

BÖLÜM V

Sonuç, Tartışma ve Öneriler	49
Sonuç ve Tartışma.....	49
Öneriler	51
Araştırma Bulgularına Yönelik Öneriler.....	51
Yapılacak Çalışmalara Yönelik Öneriler	53
KAYNAKÇA.....	55
EKLER.....	62

Tablolar Listesi

Tablo 1. Öğrencilerin Müzikal Doğaçlama Performans Değerlendirme	
Ölçeği Ön Test- Son Test puanlarının karşılaştırılması.....	41
Tablo 2. Öğrencilerin Piyano ile Eşlikleme ve Transpoze Alanında Performans	
Testi Eşlikleme Alt boyutuna ilişkin Ön Test- Son Test puanlarının	44
Tablo 3. Öğrencilerin Piyano ile Eşlikleme ve Transpoze Alanında Performans	
Testi Transpoze Alt boyutuna ilişkin Ön Test- Son Test puanlarının	
karşılaştırılması.....	46
Tablo 4. Öğrencilerin Piyano ile Eşlikleme ve Transpoze Alanında Performans	
Testi Ön Test- Son Test puanlarının karşılaştırılması.....	47

Şekiller Listesi

Şekil 1. Öğrencilerin Müzikal Doğaçlama Performans Değerlendirme Ölçeği ön test puanları	40
Şekil 2. Öğrencilerin Müzikal Doğaçlama Performans Değerlendirme Ölçeği son test puanları	40
Şekil 3. Öğrencilerin Piyano ile Eşlikleme Alanında Performans Testi ön test puanları	43
Şekil 4. Öğrencilerin Piyano ile Eşlikleme Alanında Performans Testi son test puanları	43
Şekil 5. Öğrencilerin Piyano ile Transpoze Alanında Performans Testi ön test puanları	45
Şekil 6. Öğrencilerin Piyano ile Transpoze Alanında Performans Testi ön test puanları	46

BÖLÜM I

Giriş

Problem Durumu

Klasik gitar günümüzdeki haliyle 18. yüzyılın başlarından itibaren çalınmaya başlanan ve 19. yüzyılın ortalarında da İspanya’da günümüzdeki şeklini alan bir çalgıdır (Noad, 1974). Gitar, Rönesans döneminde popülerleşmiş, ardından Barok dönemde en üst seviyeye çıkmış, bir dönem müzikteki bazı değişimlerden sonra çalgı da değişime uğramış ve dönemin eserlerine uyarlanmıştır (Uluocak, 2011). Bu değişimlerin ardından gitar günümüzdeki perdeli ve tek 6 telden oluşan şeklini almıştır (Elmas, 2003). Klasik gitar, gerek çalınmakta olan ezgilere eşlik etmek amacı ile, gerekse de kendisi solist bir çalgı olarak çalınmış ve solo olarak da ilgi görmüş ve beğenilmiş olup, icat edildiği günden günümüze kadar çeşitli müzik türleri içerisinde kullanılmış olan genç ve popüler bir çalgı olma özelliğini taşımaktadır. Klasik gitar perdeli olma, akort edilme bakımından kolaylık sağlama, herhangi bir ekstra uğraş istemeksizin doğrudan dokunarak çalınabilme gibi diğer çalgılara nazaran daha kolay öğrenilebilen bir çalgı olması dolayısıyla popüler ve tercih edilen bir çalgıdır (Elmas, 2003). Klasik gitar doğası gereği hem solist hem de eşlikçi bir çalgıdır. Ritim, ezgi, eşlik, armoni gibi müziğin birçok işlevini bir çatı altında birlikte kullanabilmemizi sağlayan bu çalgı, tüm bu özelliklerinden dolayı klasik müzik, caz, popüler müzik, halk müzikleri ve rock müzik gibi çeşitli alanlarda solo ve eşlik amacıyla kullanılmaktadır (Uluocak, 2015). Gitar birçok alanda kullanılmasından dolayı çeşitli tarzlarda eğitiminin de yaygın olduğu bir çalgıdır.

Günümüzde gitar eğitimi mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda öğretmen adaylarının çoğunlukla tercih ettiği, çalgının hem solist hem eşlik özelliklerinden dolayı da okul müzik eğitiminde kullanılmaya elverişli olduğu söylenebilir. Gitar, çeşitli formlarıyla lisans düzeyinde müzik öğretmenliği alanı dışındaki diğer müzik programlarında da popüler olan ve çeşitli müzik türlerinde eğitimi verilen bir çalgıdır. Bu müzik türlerinden bazılarının Klasik, Caz, Flamenko ve Rock müzik olduğu belirtilebilir. Bu türlerin yanı sıra yerel müzik türlerinin eğitimlerinde de gitarın kullanıldığı görülmektedir. Lisans düzeyinde müzik öğretmenliği bölümlerindeki bir lisans öğrencisi 4 yıllık eğitim programı içerisinde 8 dönem boyunca haftada 1 ders ve ders başına 1 saat olmak üzere klasik gitar eğitimi

almaktadır. Bu dersin içeriği incelendiğinde okul müzik eğitimine yönelik olmaktan çok çeşitli klasik müzik eserlerini icra etmenin ve etütlerle klasik gitar çalma tekniğini geliştirmenin amaçlandığı görülmektedir. Öğretmen adayları, aldıkları 4 yıllık eğitimin ardından klasik eserlerden oluşan bir repertuarın yanı sıra çeşitli klasik gitar çalma tekniklerini pekiştirmiş şekilde mezun olurlar. Müzik öğretmenliği bölümlerinden mezun olan öğretmenlerin ana okullardan liselere kadar birçok farklı yaş ve seviyedeki öğrencilerin eğitim aldığı kurumlarda istihdam edildikleri görülmektedir. Müzik öğretmenlerinin görevi öğrencilerinin sanatsal bakış açılarını genişletmek, müzik kültürlerini belirli bir düzeye ulaştırmak, hayatlarına müziği yerleştirmek ve kişisel, sosyal ve zihinsel açıdan gelişimlerine yardımcı olmaktır (Pamir, 1984).

Öğretmenler mesleklerini icra ederken, ders sırasında şarkı öğretimi, eğitsel oyunlar, toplu söyleme, toplu çalma gibi durumlarda çalgılarıyla eşlik ederler. Müzik öğretmenliği bölümlerindeki klasik gitar dersinin içeriği incelendiğinde bu gibi faaliyetlere yönelik bir eğitimin olmadığı söylenebilir. Bunun ana nedeninin, klasik gitar dersine yönelik yaklaşımın gitarın solist bir çalgı olarak çalışılması ve eşlik yönünün geliştirilmemesi olduğu iddia edilebilir. Konuyla ilgili literatür incelendiğinde klasik gitar eğitimi almış öğretmenlerin okul müzik eğitiminde çalgılarını kullanmadaki karşılaştıkları zorlukların; teknik, armoni ve eşlik modelleri gibi çeşitli alanlarda olduğu tespit edilmiştir. Gitar üzerinde armoni ve eşlik bilgisinin en yoğun şekilde verildiği müzik ve müzik eğitimi türünün caz müzik olduğu bilinmektedir. Klasik gitarın aksine caz gitar eğitiminde eserlere eşlik etme, belirli bir formun içerisinde kalıplar içerisinde akor eşliklerini hatırlama ve tekrarlama, akor değişimleri üzerinde doğaçlama çalabilme gibi çalışmalar yapılır. Bu tarz bir eğitim öğretmenlere sınıfta akor çalma, eşlik yapma ve doğaçlama çalma gibi yönlerde daha faydalı olabilir. Gerek öğretmenlik yönünde gerekse çalgının tam anlamıyla çalınabilmesi açısından bu özelliklere sahip olmak önemlidir çünkü gitar, doğası gereği hem solist hem de eşlikçi bir çalgıdır ve sadece tek yönüyle çalınmamalıdır.

Araştırmanın Amacı

Bu tezin amacı, gitar üzerinde eşlik yapma ve doğaçlama çalmaya yönelik dünyada önemli ülkelerdeki önemli müzik eğitimi bölümlerinin ders içeriklerini ve felsefelerini araştırmak, bunları karşılaştırmak, bu araştırma sonuçları ışığında da her

düzeydeki müzik eğitimi kurumunda okul müzik eğitimine yönelik kullanılabilecek eşlik, doğaçlama ve transpoze yapmayı amaç edinen 12 derslik bir eğitim paketi geliştirmektedir. Bu eğitim paketi müzik öğretmeni adaylarına uygulanarak araştırma öncesi ve sonrası performans puanları arasındaki fark belirlenmiştir. Bu amaç ışığında araştırmanın amaç cümlesi:

“Gitar üzerinde eşlik yapma, transpoze yapma ve doğaçlama çalma amacıyla tasarlanmış bir gitar eğitiminin, klasik gitaristlerin bu becerilerinin geliştirilmesi üzerine etkisi ne düzeydedir?” olarak belirlenmiştir.

Araştırmanın alt amaçları

1. Klasik gitar eğitimi alan müzik öğretmeni adaylarının doğaçlama çalma becerileri ne düzeydedir?
2. Klasik gitar eğitimi alan müzik öğretmeni adaylarının doğaçlama çalma becerilerinde ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
3. Klasik gitar eğitimi alan müzik öğretmeni adaylarının akor eşliği yapma becerileri ne düzeydedir?
4. Klasik gitar eğitimi alan müzik öğretmeni adaylarının akor eşliği yapma becerilerinde ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
5. Klasik gitar eğitimi alan müzik öğretmeni adaylarının transpoze yapma becerileri ne düzeydedir?
6. Klasik gitar eğitimi alan müzik öğretmeni adaylarının transpoze yapma becerilerinde ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı bir fark var mıdır? olarak belirlenmiştir.

Araştırmanın Önemi

Müzik öğretmenlerinin okul şarkılarını ya da popüler şarkıları ilk kez duyduklarında eşlik edebilmeleri, öğrencilerin seslerine uygun tonlara transpoze edebilmeleri gereklidir. Bu bağlamda, müzik öğretmenliği lisans programı gitar dersi içeriklerinde yer almayan ama çok önemli olan bu tarz müzisyenlik becerilerinin öğretmen adaylarına bir örnek model olarak kullanılacak olması açısından önemlidir.

Gitar popüler bir çalgı olması ve birçok müzik tarzında kullanılmasından dolayı farklı gitar çalma tekniklerinin ve yaklaşımlarının 21. Yüzyıl eğitimi içerisinde yer almasının kritik olduğu söylenebilir. Bu açıdan müzik öğretmenliği

lisans programlarında kullanılmak üzere tasarlanan ilk eğitim modeli olması açısından önemlidir.

Varsayımlar

Araştırmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının caz gitar çalma ve teorisi konusunda bilgiye sahip olmadıkları,

Okul dışında popüler müzik alanında profesyonel olarak çalışmadıkları,

Hazırlanan gitar eğitiminin öğrencilerin eşlik yapma, doğaçlama çalma ve transpoze yapma becerilerinin geliştirilmesinde etkili olacağı,

Değerlendirme yapacak uzmanların ölçme araçlarını geçerli ve güvenilir şekilde cevaplayacakları varsayılmıştır.

Sınırlılıklar

2019-2020 Yaz Dönemi Lisans programında eğitim alan 5 klasik gitar öğrencisi ile, Hazırlanan gitar eğitiminin içeriği ile, Değerlendirme yapacak 5 uzman ile sınırlıdır.

Tanımlar

Klasik Gitar: Klasik gitar, klavyesi üzerinde 12 adet perdesi bulunan, metal silindirler aracılığıyla akort edilme sistemi oluşturulan, üzerine 6 adet naylon tel takılan ve sol elin klavyeye basarak ve aynı anda sağ elin ise tellere vurarak çalındığı bir çalgıdır (Yıldız, 2003).

Gitar Eğitimi: Gitar eğitimi, temelinde çalgıyı çalma, tanıma ve kullanmayı öğretmeyi amaçlayan, form bilgilerini takip ederek müzik eserlerinde besteci tarafından icra edilmesi istenen davranışları kazandırmayı amaçlayan bir eğitim şeklidir (Kanneci, 2005).

Doğaçlama: Doğaçlama, seçilen veya verilen bir müziksel öğeyi, ön hazırlık olmadan, anlık oluşturulan bir plan çerçevesinde, verilen öğeden yola çıkarak yeni ve geliştirilmiş estetik bir tema oluşturma sürecidir (Uçan, 1996).

Transpoze: Transpoze, tiz veya pes gelen herhangi bir eserin, yazıldığı tondan başka bir tona veya makama, aralıkları aynı kalacak şekilde taşınmasıdır (Özen, 1998).

BÖLÜM II

Kuramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar

Müzik Eğitimi

Genel Müzik Eğitimi İş – meslek, kol – dal, okul ve program farkı gözetmeden her seviyede, her aşamada ve herkese göre olan, bireylerin yaşamlarını sağlıklı ve dengeli biçimde devam ettirmeleri için lazım olan asgari – ortak genel müzik kültürünü edinmelerine yardımcı olmayı hedefleyen genel müzik eğitimi ülkemizde okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve liselerde yürütülmektedir (Demir, 2014; Say, 1998; Uçan, 1994). Bu bağlamda bireyin müzikal davranışları edinmesinde önemli bir rol oynadığı düşünülen genel müzik eğitiminin planlı ve programlı bir şekilde yürütülmesinin önemi vurgulanmaktadır. Müzik eğitimi 3 alt boyutta sınıflandırılmıştır.

Genel Müzik Eğitimi

Genel müzik eğitimi, yaş, cinsiyet, seviye gözetmeksizin her yaştan her düzeydeki bireylerin anlayabileceği bir şekilde verilen müzik eğitimidir ve amacı da bireylere genel bir müzik kültürü aşılmasıdır. Ülke genelinde genel müzik eğitimi, ilkokul birinci sınıftan dördüncü sınıfa kadar sınıf öğretmenleri tarafından işlenmektedir. Erken yaşlarda müzik eğitimi, öğrencilerin duygusal ve zihinsel hafızalarının gelişmesi ve müzik kültürlerinin gelişmesi açısından oldukça önemlidir. Bu nedenle eğitimi veren öğretmenlerin gerekli birikime sahip olmaları, çocukların eğlenirken öğrenmelerini sağlayarak ilgilerini artırmaları gerekir (Uçan, 1994). Öğrencilerin hayatında önemi yadsınamayacak kadar çok olan müzik eğitimi, aynı zamanda çocukların psiko-motor gelişimleri üzerinde de önemli bir rol oynar. Şentürk ve Çilingir (2012)'ye göre, ilkokul çağındaki çocuklara yönelik hazırlanacak olan müzik eğitimi, çocukların kolaylıkla anlayabileceği bir şekilde, planlı programlı ve titizlikle hazırlanmalıdır. Kutluk (1996)'ya göre, genel müzik eğitimi yeterli düzeyde olan toplumlar, kültürel açıdan daha zengin toplumlardır. Toplumun genelinin müzik beğenisi ve kültürünün artırılması ise, bireylerin müzik hayatlarının daha sağlıklı ilerlemesine katkı sağladığı belirtilmiştir. Ayrıca, müzik kültürü gelişmiş olan ülkelerdeki toplumların hayatlarını daha mutlu ve sağlıklı yaşadıkları da söylenmiştir.

Özengen Müzik Eğitimi

Kişiyi temel müzik eğitiminden daha ileri düzeyde müziksel davranış kazandırma gayesi güderek yapılan müzik eğitimi zorunlu değildir. Bu eğitim türü kişinin istekleri ve arzuları doğrultusunda kişinin zevk alacağı müziksel davranışı edinmesini sağlama maksadı ile kişiye uygun ve özel şekilde gerçekleştirmelidir (Demirtaş, 2011; Yücetoker, 2009; Algi, 2017; İmik & Dönmez, 2017).). “Özengen müzik eğitimi, genellikle, üniversitelerde bu iş için istekli ve yeterli müzik okutmanları ya da müzik öğretim görevlileri, orta ve daha alt dereceli okullarda ise müzik öğretmenleri, yarı amatör/yarı profesyonel müzikçiler, bazı durumlarda profesyonel müzikçiler, bu işe yatkın olan ya da bunu kendine iş edinmiş belli kişilerce gerçekleştirilir” (Uçan, 1994, s.27).

Mesleki Müzik Eğitimi

Müziğin herhangi bir dalı ile uğraşan, ilgi duyan veya müziğe yetenekli ve belli bir seviyede olan bireylere verilen müzik eğitimi bestecilik, seslendiricilik, müzik bilimi, müzik öğretmenliği ve müzik teknolojisi kısımlarından oluşur (Uçan, 1994; Yener & Apaydın, 2016). Bu eğitim, kişilere meslek hayatlarında ihtiyaç duyacakları müziksel bilgi birikimini, alışkanlıkları ve becerileri kazandırmayı amaçlar (Tanrıöver & Başaran Tanrıöver, 2015).

Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri bünyesinde orta dereceli kurumlarda verilen mesleki müzik eğitimi, yüksek öğretim düzeyinde de Konservatuvarlar, Müzik ve Sahne Sanatları Bölümleri, Güzel Sanatlar Eğitimi Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalları gibi kurumlarda verilmektedir (Gök, 2018; Demir, 2014; Uçan, 1994; Yener & Apaydın, 2016). Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalları, öğrencilerine mesleki bilgi, genel kültür ve alan eğitimi vererek bilgi üreten, alanına hakim ve nitelikli sanatsal çalışmalarda yer alabilen donanımlı müzik öğretmenleri yetiştirme amacı taşıyan kurumlardır (Girgin, 2018; Yalçın, 2017; Yener & Apaydın, 2016). Devlet Konservatuvarları ise devlet senfoni orkestraları ile devlet opera ve balelerine nitelikli sanatçılar yetiştirerek bu yönde duyulan gereksinimi karşılamak amacını gütmektedirler (Demirtaş, 2011; Özmenteş & Taşkın, 2011; Görsev & Taş, 2018). Konservatuvarlarda eğitim süreci genellikle 9-10 yaşlarında başlamakta ve lisans eğitimi tamamlanana kadar devam etmektedir (Aydın & İşgörür, 2018). Hem Türk Müziği hem de Klasik Batı müziği türlerinde eğitim verilmekte olan bu kurumlarda

müzik teknolojisi, müzik bilimleri ve kompozitörlük gibi çeşitli dersler işlenmekte ve üreten, sorgulayan ve müziğin çeşitli alanlarında gerek sanatçı olarak gerekse araştırmacı olarak yer alabilecek bireyler yetiştirmeyi amaçlayan eğitim – öğretim verilmektedir (Bulut & Özfindık, 2011; Yalçın, 2017; Yener, 2009; Yener & Apaydınlı, 2016). Ülkedeki Güzel Sanatlar Liseleri ise yetenekli ve kreatif ve üretken gençler yetiştirerek onları ileride öğrenimlerine devam edecekleri yüksek eğitim düzeyindeki kurumlara hazırlamayı hedefler (Burubatur, 2006; Orhan, 2006; Özmenteş & Taşkın, 2011). Bahsi geçen kurumlarda müzik eğitiminin en önemli parçalarından biri olan çalgı eğitimi de hem genel hem mesleki hem de özengen şekilde gerçekleştirilmektedir (Algı, 2017; Gençel Ataman, 2016; Nacakcı & Dalkıran, 2011).

Çalgı Eğitimi

Müzik eğitiminde önemli bir rolü olan çalgı eğitiminde ise öğrencilerin çalgıyı tanıyıp öğrenerek çalgıya hakim olmasını sağlamak ve etkili bir şekilde kullanmasını sağlamak hedeflenir (Akbulut, 2013; Saraç, 2003; Uyan, 2013). Öğrencilerin yeteneklerini ve müzik becerilerini geliştirebilmeleri ve müzik bilgilerini zenginleştirebilmeleri için, doğru teknik ve çalışma şekillerini takip eden, müzik dinleme alışkanlığı kazandırmakta yardımcı olan, planlı ve programlı bir çalgı eğitimi sürecinin gerekliliğinin altı çizilmektedir (Bulut & Özfindık, 2011; Özen, 2004). Çalgı eğitimi ile kendine güvenen, müziği vasıtası ile kendini düzgün bir şekilde ifade edebilen, sosyalleşebilen, kültürel açıdan bilgi sahibi olan bireylerin yetiştirilmesi amaçlanmaktadır (Yıldız, 2015; Ünal, 2017).

Çalgı eğitiminin başarılı olabilmesi için, öğretmen – öğrenci ilişkisinin iyi olması oldukça önemlidir. Eğitimci, öğrencinin ihtiyaçları ve kabiliyetleri doğrultusunda öğrenciye özel bir yaklaşım geliştirerek öğrenciye ders vermeli, öğrencinin gelişeceği yönde verimli bir ders programı oluşturmali ve takip etmelidir. Bunun yanı sıra öğretmen, öğrencinin motivasyonunu yüksek tutma amacıyla ulaşılabilir kısa dönem hedefleri belirlemelidir. Ayrıca eğitimci, öğrencisi için her zaman iyi yönde bir rol model olmalı ve öğrencisini olumlu yönde ileriye taşımak için çaba sarf etmelidir. Öğrencinin de öğrenmek için azimli ve istekli olması da eğitimi olumlu yönde etkileyecek olan unsurlardan biridir (Çilden, 2016; Girgin, 2018; Şen & Özdemir, 2017).

Mesleki Müzik Eğitiminde Çalgı Eğitimi

Kurumun hedefine göre, mesleki müzik eğitimi kapsamında meydana getirilen çalgı eğitiminin içeriği ve düzeyi farklılık göstermektedir. Bununla birlikte, çalgı eğitiminin temel hedefi, kişilerin aldığı eğitimin gereklerine göre çalgılarını etkili ve düzeyli olarak kullanabilmelerini sağlamaktır. Konservatuvar eğitimi kapsamlı yürütülen çalgı eğitiminden esas beklenti, öğrencilerin mezun olana kadar çalgısında ustalık derecesine gelmeleridir. Ayrıca, orkestra, oda müziği icracısı, çalgı öğreticiliği ve solist gibi dallarda görev alabilecek profesyonel sanatçıların yetiştirilmesi hedeflenmektedir (Demirtaş, 2011; Topoğlu & İşgörür, 2013).

Konservatuvarlarda müzikoloji ve müzik bölümünde Türk Sanat Müziği, Klasik Batı Müziği, Caz Müziği ve Türk Halk Müziği türlerine yönelik çalgı eğitimi verilmekte olup, bölümden bölüme ana sanat dalları farklılık göstererek kendi içlerinde derslerin içeriği ve türü toplu ve bireysel derslerden oluşarak çeşitlilik göstermektedir (Topoğlu & İşgörür, 2013). Ana sanat dallarında ise çalgı eğitimi kapsamında viyola, keman, kontrbas, viyolonsel, klarnet, flüt, fagot, obua, trombon, korno, tuba, trompet, piyano, arp, kanun, gitar, timpani, ud, bağlama, tambur, kemane, kemençe, ney, tar, zurna ve mey gibi çalgı eğitimleri verilmektedir. (Kantemir, 2017). Türkiye’de müzik öğretmeni yetiştiren kuruluşlar olan Müzik Eğitimi Ana Bilim Dallarında, öğrencilerin eğitimi kapsamında birden çok çalgı eğitimi yapılmaktadır. “Bireysel Çalgı Eğitimi” dersinde eğitimi gerçekleştirilen çalgılar arasında bağlama, akordeon, flüt, kabak kemane, viyola, gitar, keman, kontrbas, viyolonsel, klarnet, tanbur, ud ve piyano bulunmaktadır (Yükseköğretim Kurumu [YÖK], 2018). Bunun yanı sıra, müzik öğretmenlerinin çevrelerinde etkin olabilmesi adına birden fazla çalgıyı iyi derecede çalabilmeleri ve öğretebilmeleri amacıyla yönelik, “okul çalgıları” dersleri kapsamında başka çalgıların eğitimi de gerçekleştirilir. Bir Güzel Sanatlar Fakültesi, kuruluş amacına yönelik bünyesinde Müzik ve Sahne Sanatları bölümü Sahne Sanatları Anasanat Dalı ve Müzik Anasanat Dalı olarak iki farklı birim içermektedir. Aynı zamanda bu birimler de kendi içerisinde Türk ve Batı Müziği bölümlerini barındırmakta olup bölümler içinde çalgı eğitimi, “Anadal Dersi” adı altında yürütülmektedir (Girgin, 2018; Yücetoker, 2009; Yılmaz, 2005). Kurulma amaçları birbirinden farklı olan bu bölümler, ses ve saz sanatçıları yetiştirmeyi amaçlamalarının yanı sıra içlerinde hem bireysel çalgı, hem de yardımcı çalgı gibi dersler de barındırmaktadırlar. Yan flüt, piyano, viyola,

viyolonsel, gitar ve kontrbas bu çalgıların başında gelmektedir (Bulut & Özfindık, 2011). Güzel sanatlar fakültelerine, devlet konservatuvarlarına ve müzik öğretmenliği bölümlerine öğrenci yetiştirmekte olan mesleki sanat eğitimi kuruluşları olan güzel sanatlar liselerine bakıldığında ise çalgı eğitimi programları kapsamında alan dersi ve seçmeli Batı- Türk müziği çalgıları kapsamında, viyolonsel, viyola, keman, kontrbas, bağlama, ud, flüt, piyano, gitar ve bağlama gibi birden çok çalgı eğitimi verilmektedir (Girgin, 2018; Özmenteş & Taşkın, 2011).

Gitar Eğitimi

Gitar, dünya genelinde birçok kültürün içerisinde yer etmiş, materyali ve tınısı küresel şekilde standardize edilmiştir. Bununla eş zamanlı olarak gitar, birçok kültür içerisinde yeniden yorumlandırılmış ve farklı şekillerde anlamlandırılmıştır. Günümüzde gitar, birçok müzik tarzının merkezine yerleşmiş ve elektrik, akustik, klasik, mikrotonal ve perdesiz gitar gibi birçok farklı şekil ve özelliklerle kullanılmaktadır (Eroğlu, 2012).

Gitar, Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dalları, Konservatuvarlar, Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri gibi mesleki eğitim veren müzik kurumlarında ve özel dersler veren özel dersanelerde dersi oldukça yaygın bir şekilde verilmekte olan popüler bir çalgıdır. Buna ek olarak gerek ilköğretimde gerekse orta dereceli eğitim kurumlarında müzik derslerinde öğretmenler tarafından sıkça tercih edilen bir çalgı durumundadır. Bunun sebebi ise solo bir çalgı olarak kullanılabilmesinin yanı sıra kolay taşınabilen bir eşlik çalgısı olmasıdır (Erim, 2005). *“Gitar, gerek çok sesli olması, gerek taşınabilir ve temininin kolay olması gibi nedenlerle öğrenciler için çok uygun bir çalgıdır.”* (Elmas, 2003)

Evrensel olarak gitar, çalgısal yapısının getirdiği avantajlarla birçok farklı müzik türünde farklı biçimlerde kullanılmaktadır. Bunun yanı sıra, çok seslilik özelliği göz önünde bulundurulduğu zaman zengin bir tınısal niteliğe sahip olup, geniş kitleler tarafından kabul edilmiş bir ergonomik çalgı olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu kapsamda gitar, mesleki, genel ve özengen müzik eğitiminde sıklıkla kullanılan bir çalgıdır. Bireyler, gitar çalmayı başlıca popüler müzik içerisinde kullanılan gitar çalma şekillerini dinleme, taklit etme, sinama yanılma gibi yöntemlere başvurarak öğrenmeye çalışmaktadır. Genel olarak bu tip gitar çalma deneyimlerinde gitarı solo çalgı olarak çalma, akorlarla söylenen şarkıya ya da solo yapan enstrümana eşlik etme şeklinde çalmaya daha sık rastlanmaktadır. Örgün

müzik eğitimine değinilecek olursa, öğretim notasından öğretime dayalı yapılmasından dolayı metotlaşmış öğretim yolları kullanılarak ve öğrencilerin gerek fiziksel özellikleri gerekse ilgilerinin doğrultusunda etkili öğretim metotları geliştirilebilmektedir (Küçüköncü, 2002). Temel olarak gitar eğitimi, çalgıyı tanıma ve çalmayı öğrenerek, müzik eserlerinde bestecilerin isteklerini yerine getirmek adına davranış kazandırma evresidir (Kanneci, 2005). İyi bir gitar eğitimcisi olabilmek ve eğitsel sürecin kaliteli olmasını sağlayabilmek için öncelikle organize bir şekilde konuya hakim olmak gerekmektedir. Buna ek olarak, çalgı eğitmeninin pedagojik bilgisinin iyi seviyede olması, öğrenciye güven vermesi, motive için de etkin yöntemler kullanması ve yönlendirmeler yapması gerekmektedir (Elmas, 2003).

Bir müzik eğitmeni gerek sesi gerekse çalgısını kullanarak çocukların ilgisini çekecek örnekler verebilmelidir. Çocukların eğlenceli bulabileceği oyunlar, şarkılar, yürüyüşler gibi aktiviteler düzenleyerek şarkı söylemenin yanı sıra çocukların çalabilecekleri çalgılarıyla eşlik etmelerini sağlamak diğer önemli noktalardandır (Çiçek, 2005). Müzik öğretmeni gitarı efektif ve doğru kullanarak gitardan, sınıfta şarkı söyletirken, öğrencilerine söylediği şarkılara eşlik ederken, ders içinde öğrencilerine eğlenceli eğitim programı sunarken ve eğitsel kol faaliyetlerinde grup etkinlikleri düzenlerken faydalanabilir. Elmas'a göre, bunlara ek olarak, yetenek, iyi gitar çalabilmek için gerekli olan en önemli faktörlerinden biridir. İyi müzik kulağı ve sağlam ritim duygusuna ek olarak öğrenciler, bilinçli ve düzenli bir çalışma programını alışkanlık haline getirmeli, hırslı ve kararlı bir şekilde çalışmalıdır (Elmas, 2003).

Eşlik Yapma

Piji çalışmasında (2006) ilköğretim müzik öğretmenlerinin düzeye uygun şarkılara eşlik yapabilmeleri gerektiğini ve öğrencilerle müzik yaparak katılımcı bir eğitim yaklaşımı izlemeleri gerektiğini belirtmiştir.

Ercan (1990)' a göre, okul şarkılarını bizzat çalan, sınıf içerisinde şarkılara eşlik eden ve öğrencilerine müzik dinleten bir öğretmen, dersinin öğrenciler tarafından beğenmesini sağlayacağı gibi, dersini de zevkle izlenir bir hale getirir. Gülhan (1990) ise yaptığı araştırmalarından çıkan sonuçlar doğrultusunda, sınıfta eşliğin kullanılmasının dersin verimliliğini ve kalitesini artırdığını, ve öğrencilerin derse konsantre olmalarını sağlamasının yanı sıra daha başarılı olmalarına katkı

sağladığını belirtmiştir. Araştırmacı ayrıca, öğretmenlerin parçalara eşlik edebilme ve eserleri çok seslendirme konusunda kendilerini geliştirmeleri gerektiğini belirtmiş ve eğitim sistemi içerisinde bu becerilerin gelişmesi yönünde katkı sağlayabilecek derslerin yeterli olmadığından bahsetmiştir.

Piji (2006)'ya göre, okul müziği repertuarı içerisinde bulunan şarkıların önemli bir çoğunluğunda eşlik kısmı bulunmamaktadır. Müzik derslerinde çalınacak olan parçaların eşliklemeleri tamamen sınıftaki öğretmenin bilgi ve becerisine bırakılmış durumdadır.

Aydınlı (2007) müzik dersleri içerisinde çalınacak olan eşlikli parçaların titizlikle seçilmesinin önemine vurgu yaparak, öğretmenlerin çocukların ses sınırlarının bilincinde olması ve çocukların seslerine pes veya tiz gelebilecek şarkılar seçmemeye özen göstermesi gerektiğini belirtmiştir. Bunun yanı sıra, seçilecek olan parçaların çocuklar tarafından söylenmesinde sakınca olmayacak sözler içermesi gerektiği de belirtilmiştir.

Sınıf ortamında çalınacak olan şarkı ve türkü örneklerinin, ilköğretim programlarındaki çocukların bulunduğu yaş gruplarına göre ve çocukların ses gelişimleri göz önünde bulundurularak seçilmesi ve gerekli transpozelerin (aktarım) yapılmasının oldukça önemli olduğu vurgulanmıştır (MEB, 2012).

Çevik (2004), “Yürürlükteki Müzik Öğretmenliği Lisans Programı Tasarısına ilişkin Görüşler ve Öneriler” başlıklı çalışmada, öğretmenler, öğretim elemanları ve öğrencilerin Müzik Eğitimi Anabilim Dalı programlarında yer alan ve ileride yer alması muhtemel olan derslerle ilgili görüşlerine yer vermiştir. Çalışmanın sonuçları doğrultusunda eşlik dersinin müzik öğretmenleri için oldukça gerekli ve önemli bir ders olduğu ve bu dersin eğitim programları içerisinde daha kapsamlı ve daha fazla işlenmesi gerektiği ortaya konulmuştur.

Armoni

Armoni kelimesi, Eski Yunancada yer alan “harmonia” kelimesinin temelini oluşturur. Bu kelime “uyum, ahenk” anlamına gelmektedir. Elhankızı (2012), armoniyi müziksel bir terim olarak birden fazla sesin aynı anda birbiriyle uyumlu duyulacak şekilde oluşturduğu akor dizileri olduğunu belirtmiştir. Şen (2016) ise armoniyi birkaç sesin aynı anda insan kulağını rahatsız etmeyecek şekilde bir araya gelmesi sonucu oluşan uyumlu sesler topluluğu olarak açıklamıştır. Müzik eğitiminin ve genelde müziğin en temel öğelerinden birisi konumunda bulunan armoni

eğitiminin, müzik ile ilgili olan birçok meslek grubunu içeren temel derslerden biri olduğu bilinmektedir. Armoni eğitimi, pratik ve teorik olmak üzere iki farklı başlık altında değerlendirilir. Teorik yapı, öğrenime bağlı bir süreçtir ve bilgilerin sistematik biçimde ilerlemesi üzerine kurulmuştur. Öte yandan, becerinin kuram aşaması ile birleşmesi evresi de pratik yapıdır. Bu bağlamda armoni, şefler, besteciler, yorumcular ve virtüözler için büyük öneme sahiptir ve çok sesli müzikle ilgilenen herkesin ortak paydada bulunduğu bir dil konumundadır (Sevgi, 2005).

Armoni, müziğin temel öğelerinden biri olması dolayısıyla, armoni öğrenimi alacak olan kişiler açısından da belli başlı gereklilikleri barındırır. Buna göre armoni öğrenecek olan kişilerin teorik ve pratik yönden belirli bir altyapıya sahip olmaları ve eğitimlerini mümkün kılacak seviyede bilgi sahibi olmaları gerekmektedir. Bu temel gerek bireysel olarak kitaplardan gerekse bir öğretici eşliğinde çalışarak edinilebilir. Pratik tekrar ile de geliştirilebilir. Cangal (1999), akor bilgisi, aralık bilgisi, solfej, okuduğunu çalma, nota bilgisi, diziler, deşifre yapabilme, belirli seviyedeki parçaları çalabilme gibi becerilerin, armoni derslerine başlamadan önce kazanılması gereken beceriler olduğunu vurgulamıştır. Bunun sebebi olarak da bireylerin bu bilgi ve becerilere sahip olmadan armoni gibi müziğin en önemli parçalarından birini anlamakta ve uygulamakta güçlük çekecek olmaları ve yine bu bilgi ve becerilerin bir arada uyum içinde yürütülmesinin gerekliliği gösterilmiştir.

Doğaçlama

Doğaçlama, başlangıcı binlerce yıl öncesine dayanan, iki bin yıl önce ise Yunanlılar arasında oldukça yaygın olan, müzikal performansın ve sanatın en önemli dallarından biridir. 12. ve 17. yüzyıllar arasında Kadansların sanatçılar için hayati bir önem kazanması ile birlikte sanatçılar tarafından oldukça fazla sayıda doğaçlamalar yapılmıştır. 19. yüzyıldan itibaren doğaçlama performanslarının miktarında büyük bir düşüş kaydedildi. Bunun sebebi olarak ise bestecilerin kompozisyon hakkındaki düşünceleri ve enstrümanistlerin çeşitli teknik taleplerinin örtüşmemesi sebebiyle konser salonlarında doğaçlamanın icrası konusunda düşüş yaşandı (Reese, 1941, s. 197). Batı müziğinde doğaçlama, 20. yüzyılın başlangıcında caz müziği ile yeniden yükselişe geçti. Doğaçlama sanatı dünya genelinde caz müziği, Avrupa'nın doğu kısmında yaşayan çingene orkestraları ve Hindistan gibi birçok farklı noktada ve birçok farklı müzisyen grubu tarafından icra edilmektedir. Doğaçlamanın Birleşik Krallık sınırları içerisinde Müfredat'ın zorunlu bir parçası haline getirilmiş olması da

doğaçlamanın araştırılmasına ve öğretilip icra edilmesine olan ilginin gün geçtikçe artmasının sebebi olarak da gösteriliyor (Burnard, 1997).

Doğaçlama, oldukça geniş bir yelpazeyi kapsayan ve bol miktarda müzikal anlamı da içerisinde barındıran bir müzikal terimdir. Prova edilmiş ve planlanmış müziğin aksine doğaçlama, planlanmamış ve sanatçının özgürlüğüyle meydana getirilen bir müzik türü olarak da nitelendirilebilir. Doğaçlama, özünde serbestlik ve yaratıcılık barındırır da günün sonunda belli başlı birtakım müzikal ilkeye, melodiye veya akor yürüyüşüne bağlı kalarak yapılır. Doğaçlama yapılacak olan tarzın hatlarının belirlenmesi ve dinleyicinin bu tarzı önceden tanıyor olması ve deneyimini bu hatlar çerçevesinde yorumlayabilmesi önemlidir. Bunun yanı sıra doğaçlamayı çalacak olan müzisyenler ise performansı gerçekleştirecekleri tarzda belli bir altyapıya sahip olmalı, tarzın ana hatlarına hakim olmalı ve tecrübelerini seyirciye geçecek şekilde kullanmalıdırlar (Paynter, 1992, s. 145-148).

Gordon (1993), doğaçlamanın karmaşık bilişsel becerilerin kullanılmasını gerektirmekte olduğunu ve belirli bir müzik fikrinin oluşturulması ve aynı zamanda geliştirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Sudnow (1993) ise doğaçlama çalma becerisinin nasıl geliştiği noktasında yaptığı araştırmalarda doğaçlama çalabilmenin geliştirilmesini sağlayacak olan yollardan birinin akor eşliklerini akıcı bir şekilde öğrenmek, bu akor değişimleri üzerinde egzersiz yapmak ve akor değişimleri üzerinde olabildiğince akıcı halde çalabilmeye çalışmak olduğunu belirtmiştir. Bailey (1996)'e göre ise doğaçlama, zaman içerisinde akor değişimleri üzerinde güzel duyulan belli başlı hareketleri ve o tarzda daha önce çalınmış olan doğaçlamaları birleştirerek kişinin kendisine bir repertuvar yaratması da olabılır. Bu becerilerin öncelikle çalınacak olan tarzı tanımaktan başladığını belirtilir. Bunun ardından çalınacak olan tarz içerisinde daha önce sergilenmiş olan doğaçlama performansları incelenmeli, çalışılmalı ve taklit edilmelidir.

Transpoze

Kalkanoğlu (2007), müzik öğretmenlerinin sahip olmaları gereken temel müzisyenlik becerilerini incelediği araştırmasında, öğretmen adayların sınıf içerisinde kadans çalabilme, okul şarkılarına akor eşliği yapabilme, deşifre yapabilme, doğaçlama çalabilme ve transpoze yapabilme gibi özellikleri edinmelerin önemini vurgulamıştır.

Eğilmez (2003) ile Dağdeviren (2006)'nın araştırmaları incelendiğinde, misyonu müzik öğretmeni yetiştirme olan kurumlar içerisinde transpoze ve eşlik becerilerinin gelişmesine yönelik çalışmaların ne düzeyde olduğunun araştırıldığı gözlemlenmiştir. Bu araştırmalarda, öğrencilere uygulanan ders içerikleri içerisinde eşlik yapma becerilerini geliştirmeye yönelik yeterli eğitimin verilmediği ve transpoze becerilerini geliştirmeye yönelik bir içeriğin ise eğitimler içerisinde yer almadığı ve bundan dolayı da öğretmen adaylarının bu yönde yetersiz oldukları saptanmıştır.

Özen (1998), ana çalgısı piyano olan müzik öğretmeni adaylarının, sınıf içerisinde öğrencilerin söyleyeceği şarkılara eşlik yapma ve öğrencilerin eşlik edeceği şarkıların transpoze yapıp uygun tonlarda çalınması noktasında yetersiz olduğu sonucuna varmıştır.

Caz Müzik Eğitimi Lisans Programı Ders İçerikleri Örneği

Caz müziğin doğduğu ve en yaygın şekilde icra edilen ülkelerden olan Amerika Birleşik Devletleri'nde birçok üniversitede çeşitli müzik türlerinin yanı sıra caz müziği eğitimi de önemli bir noktada yer alır. Amerika'daki üniversitelerde genellikle caz eğitimi birkaç kademe ile çeşitlendirilmiştir. Araştırma konusu olan genelde çalgı eğitimi, özelde ise gitar eğitimi incelendiğinde caz gitar eğitimi almakta olan bir öğrenci, caz armoni, bire bir gitar dersi, gitar stüdyo dersi, gitar duo, gitar orkestrası ve caz orkestrası gibi dersleri almakla yükümlüdür. Caz armoni dersinde öğrenciler armoni hocaları ile birlikte en fazla 15 kişilik sınıflarda caz armonisini detaylı bir şekilde çalışırlar. Dersler genellikle haftada 2 kez ve ders başına bir buçuk ile iki saat arası sürer. Dersin ölçme değerlendirme ise dönem başına iki sınav ile yapılır. Sınavlar öğretmenin tercihi ve müfredatın gerekliliklerine göre piyano eşliğinde solfej ya da yazılı sınavlarla yapılabilir. Bire bir gitar derslerinde öğrenciler gitar öğretmenleriyle belirledikleri dizi, arpej ve akorları çalışır ve bunun yanı sıra kendilerine şarkı listeleri belirleyerek bu şarkıları detaylı bir şekilde melodi, akor, akorlu melodi (chord melody), intro ve outro yönlerinden çalışarak ardından sololara akor eşliği yapma ve doğaçlama çalma üzerine detaylı bir şekilde çalışırlar. Gitar duo derslerinde ise iki gitaristten oluşan gruplar oluşturulur, gitaristler bir şarkı listesi belirleyip bu listedeki şarkıları reharmonize etme, eşlikçilik ve akor eşliği yapma gibi yönlerini geliştirme üzerine çalışırlar. Gitar duo derslerinin bir diğer amacı ise öğrencilerin cazla bağlantılı olan ve ileride kariyerlerinde

kendilerinden çalmaları talep edilebilecek tarzlarda eşlik yapma çalışmaları yapmaları ve bir orkestranın parçası olabilecek şekilde gitar üzerindeki hakimiyetlerini artırmaktır. Öğrenciler ayrıca grup arkadaşlarıyla birlikte duo şeklinde çalabilecekleri parça listeleri oluşturarak bu parçalar üzerinde akor eşliği ve doğaçlama yapma üzerine de çalışırlar. Bu derslerin çalışma saatleri tamamen öğrencilerin inisiyatifine bırakılır ancak hakim olmaları istenilen materyal gereği düzenli bir çalışma programı uygulamaları gerekir. Öğrencilerden çalışma yapacakları stüdyoyu ayarlamaları, gerek duydukları ekipmanları teknik ofisten ayırtmaları, almaları ve sorumluluğunu üstlenip zarar görmeden geri getirmeleri beklenir. Bu da öğrencilerin planlı ve programlı hareket edebilme yönlerinin gelişmesine katkıda bulunur. Gitar stüdyo dersinde öğrenciler caz armoni dersinde işledikleri armoni konularının yardımıyla bu armonik içeriğin gitar üzerinde nasıl kullanılabileceğini, ellerinde bulunan parça listelerini gitar üzerinde armonik olarak nasıl çeşitlendirebileceklerini ve armoni dersinde işledikleri konuları doğaçlama çalarken nasıl kullanabileceklerini gitar öğretmenleri eşliğinde çalışırlar. Haftada en az bir kez yaklaşık bir buçuk saat olacak şekilde yapılan bu ders aynı zamanda bire bir gitar dersiyle de bağlantılandırılır. Dersin ölçme değerlendirmesi ise yazılı armoni sınavları ile yapılır. Gitar ensemble dersinde öğrenciler iki veya daha fazla gitar öğrencisi içeren gruplara ayrılarak iki veya daha fazla gitar için yazılmış veya aranje edilmiş parçaları öğretmen eşliğinde çalışırlar. Bu çalışmalarda yine eşlik yapma ve doğaçlama çalma becerilerini geliştirmek hedeflenir. Son olarak öğrenciler caz ensemble dersinde ise etnik, standart ve fusion caz türlerinde parçaların aranjman ve gerekliliklerine göre gruplara ayrılırlar. Genel olarak iki gitar, bas gitar, bateri veya gitar, piyano, bas gitar ve bateri olarak gruplara ayrılırlar. Ancak parçalara ve tarza göre üflemeli ve yaylı çalgılar da eklenebilir. Bu dersin temel amacı öğrencilere bir caz ekibine katılabilecek ve bu ekip içerisinde uyumlu bir şekilde çalabilecek kabiliyetleri kazandırmak ve dönem başına en az bir kez olmak üzere düzenlenen bölüm konserlerinde öğrencilere okulun temas kurduğu caz kulüplerinde performans sergileme imkanı sunmaktır. Bu etkinliklerin sonunda öğrenci ve öğretmenler karma halde sahneyi paylaşarak birlikte ünlü caz standart parçaları birlikte icra ederler. Buradaki asıl amaç öğrencilerin sahne deneyimi kazanmaları ve caz kültürünün önemli bir parçası olan jam session deneyimini de kazanmalarınıdır. Bu etkinliklerin bir diğer olumlu yanı da öğrencilerin deneyimli öğretmenleriyle aynı sahneyi paylaşma imkanı bulmalarıdır (The New School, 2020).

İlgili Araştırmalar

Çelikoğlu (2019), hazırladığı doktora tezinde, müzik öğretmenlerinin hiç duymadıkları veya bilmedikleri bir ezgiye, ezginin armonik ilerleyişini ve ritmik duygusunu gözeterek anında eşlik edebilmelerinin, öğretmenlik becerileri bakımından önemine işaret etmiştir. Çelikoğlu, mevcut flüt öğrenme ve çalma şekline katkısı olacağını düşündüğü yeni yöntem ve yaklaşımların, öğrencilerin bu becerilerinin gelişmesinde olumlu katkısı olup olmadığını araştırmak amacıyla bir Blues doğaçlama eğitim programı geliştirmiştir. Çalışmanın modeli, nitel araştırma yöntemleri arasında yer alan eylem araştırması çerçevesinde belirlenmiştir. Araştırmada uzman görüşleri alınarak, doğaçlama öğretiminde yer alması gereken temel ilkeler belirlenmiştir. Bu ilkelerin eğitim içerisinde yer alabilmeleri için, program geliştirme ilkeleri doğrultusunda, 5 üniteden oluşan bir öğretim tasarımı hazırlamak için çalışılmalar başlamıştır. İlk aşamada, araştırmanın amacına yönelik, Bloom taksonomisi dikkate alınarak kazanımlar yazılmıştır. İkinci aşamada, belirlenen kazanımlar dikkate alınarak eğitim içerikleri hazırlanmıştır. Üçüncü aşamada, hazırlanan içeriğin nasıl öğretileceğini belirlemek için, öğretme durumları belirlenmiş ve Gagne'nin öğrenme etkinlikleri temel alınarak, öğretimin planlanması yapılmıştır. Son aşamada ise, her üniteye yönelik teorik ve uygulama olmak üzere iki aşamalı sınav durumları hazırlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunda yer alacak olan kişilerde temel armoni bilgisine ve flüt çalma becerilerine sahip olma koşulu esas olmuştur. Bu kapsamda araştırmanın çalışma grubunu, üçüncü ve dördüncü sınıf düzeylerinde eğitim almakta olan 7 flüt öğrencisi oluşturmuştur. Araştırma verilerini toplamak için Çelikoğlu ve Lehimler tarafından geliştirilen "Müzikal Doğaçlama Performans Değerlendirme Ölçeği", Araştırma kapsamında geliştirilen "Doğaçlama Öz Yeterlik Algısı Ölçeği", Kazanım Çeteleme Ölçeği, Kamera Kayıtları, Araştırmacı ve Öğrenci günlükleri kullanılmıştır. Eğitime başlamadan önce, öğrencilerin doğaçlama becerilerini ölçmek amacıyla, 36 Bar F Blues altyapı üzerine doğaçlama solo çalmaları istenmiş ve performansları kamera ile kayıt altına alınmıştır. Performans sonrasında ise, geliştirilen "Doğaçlama Öz Yeterlik Algısı Ölçeği" ile öğrencilerin öz yeterlik algıları ölçülmüştür. İlk verilerin toplanmasının ardından, öğrencilerin performansları 4 uzman tarafından "Müzikal Doğaçlama Performans Değerlendirme Ölçeği" kullanılarak değerlendirilmiştir. Eğitim süresince, öğrencilerden günlüklerine her ders sonunda teorik, uygulama ve ölçme-

değerlendirme başlıkları kapsamında düşüncelerini yazmaları istenmiştir. Eğitici tarafından da her öğrenci ve dersle ilgili günlük değerlendirmeler yapılmıştır. Yedi haftalık eğitim sürecinin ardından, öğrenciler tekrardan 36 Bar F Blues altyapı üzerine bir doğaçlama solo çalmış ve öz yeterlik algıları son test kapsamında tekrardan ölçülmüştür. Öğrencilerin son test performansları aynı 4 uzman tarafından değerlendirildikten sonra veri toplama evresi sonlandırılmıştır. Öğretim öncesi ve sonrası performans verileri, öğretim öncesi ve sonrası öz yeterlik verileri ve ünite kazanımlarının gerçekleşme durumu nicel analizlere, öğrenci ve eğitici günlükleri nitel analizlere tabii tutulmuştur. Yapılan nicel analizler sonucunda; Öğretim öncesi ve sonrasındaki doğaçlama performans ölçeği puan farklılıkları incelendiğinde, çalışma grubunun ön test son test ortalama puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür.

Karaman (2018) "GÜGEF Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda 2014-2015'te yürürlüğe giren programa tabi lisans 4 öğrencilerinin okul şarkılarına piyano ile eşlik edebilme bilgi ve becerilerine ilişkin görüşleri" isimli yüksek lisans tezinde GÜGEF 2014-2015'te yürürlüğe giren programa tabi Lisans 4 öğrencilerinin okul şarkılarına piyano ile eşlik edebilme bilgi ve becerilerine ilişkin görüşlerini ortaya koymak amacıyla yapılan bu araştırmada anket kaynak ve belgesel tarama gibi veri toplama araçlarıyla elde edilen veriler çetelenerek gruplandırılmış ve nicelleştirilmiştir. Betimsel bir araştırma için toplanmış olan verilerin çözümlenerek değerlendirilmesinde, betimsel istatistik yöntem ve tekniklerine başvurulmuş ve merkezi dağılım ölçülerinin yan dağılımları olarak "frekans" (f), "yüzdelikler" (%) ve oranların ortalamalarından yararlanılmıştır. Bulgular önce tablolar halinde gösterilmiş ve ardından sözel olarak ifade edilmiştir. Bulgulardan çıkan sonuçlar özetlenmiş, tartışılmış ve çeşitli önerilerde bulunulmuştur. Elde edilen bulgular sonucunda; Örneklemi oluşturan öğrencilerin %60'ının 2 yıl piyano aldığı, %20'sinin 3 yıl, geri kalan %20'sinin ise 4 yıl aldığı saptanmıştır. "Piyano Eğitimi" süresi arttıkça kazanılan bilgi ve becerilerin müzik öğretmeni adayının ihtiyacına uygunluk düzeyinin arttığı, öğrencilerin aldıkları derslerin kapsam ve içerik bakımından, müzik öğretmeni adayının okul şarkılarının eşliklenmesine yönelik bilgi ve becerileri geliştirdiği saptanmıştır. Örneklemi oluşturan öğrencilerin tamamı müzik derslerinde eşlik çalgısı olarak 1. sırada "piyano", 2. sırada "gitar" a yer verdikleri saptanmıştır.

Köz (2007), İlköğretim İkinci Kademe’de çalışan ve Bireysel Çalgı Eğitimi (gitar) bölümünden mezun müzik öğretmenlerinin ve üniversitede eğitim veren öğretim görevlilerinin katılımıyla gerçekleştirdiği çalışmada öğretmenlerin okul şarkılarına eşlik etmede önlerine çıkan sorunları ve gitarın bu sorunların çözülmesindeki yararlılığını analiz etmeyi amaçlamıştır. Çalışmada 6 üniversite öğretmeninden oluşan bir örneklem grubu ve 35 İlköğretim İkinci Kademe’de öğretmenlik yapan Bireysel Çalgı Eğitimi (Gitar) mezunu yer almıştır. Yapılan anketler sonucunda Bireysel Çalgı Eğitimi (Gitar) dersinin öğrencilere eşlik yapma becerisi kazandırma yönünde yeterli olmadığı ve öğretmenlik derslerinde gitarın sınıf içerisinde eşlik amacı ile kullanılması yönünde yeterli uygulamaların yapılmadığı saptanmıştır. Anketlerin analizinin ardından çıkan bir başka sonuç ise hem öğretim görevlilerinin hem de öğretmenlerin gitarın sınıf içerisinde eşlik amacıyla kullanılmaya oldukça elverişli bir çalgı olduğu konusunda aynı düşüncüyü paylaşıyor olmalarıdır.

Aydınlı (2012), Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi 3. sınıf öğrencilerinin okul şarkılarını eşikleme ve transpoze becerilerinin geliştirilmesinde grup piyano öğretiminin etkisini inceleyen bir doktora tezi hazırlamıştır. Bu araştırmanın amacı Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı’nda öğrenim gören üçüncü sınıf öğrencilerinin işlevsel piyano becerilerini geliştirmede, grup piyano öğretiminin anlamlı bir etkisinin olup olmadığını incelemektir. Araştırma deneysel bir çalışma olup, araştırmada ön test-son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, GÜGEF, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 2010-2011 eğitim-öğretim yılı güz döneminde öğrenim gören 40 üçüncü sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Deneysel çalışma, tesadüfî örneklem yoluyla deney ve kontrol gruplarına ayrılmasıyla oluşturulmuştur. Her iki grubun puanları eşdeğer olup, öğrenciler gruplara rastgele dağıtılmıştır. Öğrenciler 20 deney, 20 kontrol grubu olarak atanmıştır. Deney öncesinde her iki gruba araştırmacı tarafından geliştirilen “Piyano ile Eşikleme ve Transpoze Alanında Performans Testi” uygulanarak grupların eşikleme ve transpoze becerilerinin düzeyi belirlenmiştir. Deney grubuna altı hafta süresince grup ortamında piyano eğitimi verilmiştir. Kontrol grubu ise bireysel piyano derslerini işlemeye devam etmiştir. Öğrencilerin ön test ve son test uygulamaları araştırmacı tarafından video ile kaydedilmiştir. Video görüntüleri, alanında uzman olan kişiler tarafından “Piyano ile Eşikleme ve Transpoze Alanında Performans Testi” ile

değerlendirilmiştir. Çalışmada verilerin analizi için deney grubunun ön test-son test fark puanları ile kontrol grubu ön test-son test fark puanları belirlenmiştir. İki grubun fark puanları arasındaki farklar t-testi ile test edilmiş ve deneyin etkili olup olmadığı ortaya konulmuştur. Çalışmada yer alan analizler için SPSS 19.0 paket programı kullanılmıştır. Araştırma sonucunda deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin aldıkları puanlar birbirinden farklılık göstermektedir. Deney grubu öğrencilerinin grup piyano eğitimi sonucu aldığı son test performans puanlarının, kontrol grubu öğrencilerin puanlarından anlamlı bir şekilde yüksek çıktığı sonucuna ulaşılmıştır. Grup piyano eğitiminin öğrencilerin eşlikleme ve transpoze becerilerini geliştirmede etkili düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Halvaşı (1999)'nin araştırmasında, gerek taşınabilirliği, gerek maddi açıdan diğer enstrümanlara kıyasla daha uygun maliyetlere edinilebilmesi, gerekse hem çok sesli bir eşlik çalgısı hem de solo bir enstrüman olarak kullanılabilmesi yönlerinden gitar oldukça avantajlı bir çalgı konumunda olduğu saptanmıştır. Ayrıca mesleki gitar eğitimi veren kurumların eğitim programlarının geliştirmesi gerektiğine vurgu yapılırken, müzik öğretmeni yetiştiren kurumların da klasik gitara eğitim programlarında yer vermelerinin ve okul müzik eğitimine yönelik repertuar çalışmaları yapılmasının önemine işaret edilmiştir.

BÖLÜM III

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada, lisans düzeyinde gitar eğitimi alan öğrenciler için geliştirilecek bir gitar eğitiminin, öğrencilerin eşlik yapma, doğaçlama çalma ve transpoze yapma becerileri üzerinde etkisi olup olmadığı saptanmaya çalışılacaktır. Bu amaçla gerçekleştirilecek çalışmada nicel araştırma desenlerinden, ilişkisel tarama ve deneysel modelden öntest sontest deney gruplu yarı deneysel desen çerçevesinde gerçekleştirilecektir. Değişkenlerin sırayla ölçme araçlarıyla ölçüldüğü araştırmalar nicel araştırmalardır. Nicel araştırmalarda elde edilen verilerin istatistiksel işlemler vesilesiyle analizi yapılır (Creswell, 2014).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Yakın Doğu Üniversitesi müzik öğretmenliği bölümünde öğrenim gören 5 klasik gitar öğrencisi oluşturmuştur. Sınıf düzeyleri Lisans 3 (2 kişi), Mezun (3 kişi) olarak belirlenmiştir. Çalışma grubu belirlenirken bireysel çalgı not ortalamaları 80 ve üzeri olan gitar öğrencileri amaçlı örneklem yöntemi ile seçilmiştir. Amaçlı örneklem, araştırmaya katılacak olan bireylerin araştırmacı tarafından seçilebildiği, araştırmanın sonucuna ulaşabilmesi için araştırma ile iyi derecede alakası olan, evren içerisinde genelleme yapabilme açısından derinlemesine bir çalışma gerçekleştirebilmek amacıyla bilgi içeriği zengin durumların seçilebilmesine imkan sağlayan bir araştırma yöntemidir (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada klasik gitar öğrencileri için hazırlanan 12 derslik bir gitar eğitimi kullanılmıştır. Eğitimin öğrenciler üzerindeki etkisini ölçmek için aşağıdaki ölçekler kullanılmıştır. Bu ölçekler;

Eşlik ve Transpoze Yapma Performans Ölçeği

Aydınlı (2012) “Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi 3. Sınıf Öğrencilerinin Okul Şarkılarını Eşlikleme ve Transpoze Becerilerinin Geliştirilmesinde Grup Piyano Öğretiminin Etkisi” isimli doktora tezinde kullanmış olduğu Eşlik ve Transpoze Yapma Performans Ölçeğinin geçerliği için iki yönteme başvurulmuştur. Bu yöntemler kapsam geçerliliği ve yapı geçerliliğidir. Performans testinin kapsam geçerliği için alanında uzman olan öğretim üyelerinin görüşlerine başvurulmuştur. Ölçme aracının maddeleri için 10 uzmandan (10 öğretim üyesi) yararlanılmıştır. Başlangıçta 25 maddeden oluşan bir ölçek hazırlanmıştır. Bu ölçeğin maddelerinin hazırlanması esnasında uzmanlara içeriğe dair konu ve kazanımları gösteren bir belirtke tablosu verilmiştir. Uzmanlardan, önceden yazılan soruların belirtke tablosundaki kazanımları yoklayıp yoklamadıklarını değerlendirmeleri istenmiş ve bu konudaki yorumları konusundaki görüşleri dikkate alınmıştır. Uzmanların %75’i ilgili davranışı ilgili sorunun ölçtüğünü ifade ettikleri takdirde ilgili maddenin ilgili soruyu ölçtüğü kabul edilmiştir. Bu işlemin sonucunda iki madde elenerek ölçeğin madde sayısı 23’e düşürülmüştür. Ölçeğin yapı geçerliği için uzman olan öğretim elemanlarının görüşlerine başvurulmuş ve ölçekteki maddelerin ilgili yapıya uygun olup olmadığı incelenmiştir. Yapılan analiz sonuçlarında uzmanların görüşleri dikkate alınarak ölçeğin maddeleri elenmiştir. Ölçeğin madde puanları ile test puanları arasındaki Pearson moment çarpım korelasyonu belirlenerek her maddenin ilgili yapının bir göstergesi olup olmadığı belirlenmiştir. Analiz sonuçlarına göre madde test korelasyonları .30’dan düşük olan sekiz maddenin ölçekten çıkarılmasıyla birlikte ölçek 15 maddelik son halini almıştır.

Doğaçlama Çalma Performans Ölçeği

Ferhat Çelikoğlu (2019)’nın, “Flüt Eğitiminde Blues Doğaçlama Çalma Becerisini Geliştirmeye Yönelik Öğretim Tasarımı” isimli doktora tezinde kullandığı ölçeğin geçerlik çalışmaları kapsamında, ölçeğin yapı geçerliğinin sağlanması için faktör analizi yapılmıştır. Ölçeğin faktör analizine uygun olup olmadığının test edilmesi için Kaiser-Meyer-Olkin ve Bartlett testi yapılmıştır. Ölçme aracının güvenirliği için Cronbach’s Alpha iç tutarlık katsayılarına bakılmış ve madde-toplam korelasyonları incelenmiştir. Daha sonra puanlayıcılar arasındaki uyuma bakmak için Kendall-W Testi ve Pearson momentler çarpımı korelasyonu uygulanmıştır. Kaiser-

Meyer-Olkin ve Bartlett testinde ölçeğin faktör analizine uygun olduğu ($p<0,05$), ölçeğin güvenirlik katsayısının (cronbach alfa) 0.981 olduğu ve elde edilen bu katsayısı kabul edilebilir düzey olan $r=0,70$ değerinin üzerinde olduğu ve Kendall-W testi güvenirlik katsayısı ,920 olduğu görülmüştür. Bu sonuçlara göre ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğu, puanlayıcılar arasında son derece yüksek bir uyum olduğu bulunmuştur.

Verilerin Toplanması

Araştırmada 12 dersten oluşan haftada 3 ders olacak şekilde bir eğitim uygulanmıştır. Dersler Covid-19 salgını sebebiyle yaşanmakta süreçten dolayı google meet uygulaması üzerinden online bir şekilde yürütülmüştür. Dersler 40 ila 45 dakika arası sürecek şekilde yapılmış, haftada üç kez iki grup ile çalışılarak gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya beş katılımcı katıldığından gruplar öğrencilerin seviyeleri gözetilerek ikili ve üçlü olmak üzere iki gruba ayrılmıştır. Eğitimin öncesinde ve sonrasında seçilen melodi, eşlik, transpoze örnekleri öğrencilere uygulatılarak kayıt altına alınmıştır. Bu kayıtlar eşlik yapma, doğaçlama çalma ve transpoze yapma performans ölçekleri kullanılarak 5 alan uzmanı tarafından puanlanmıştır.

Verilerin İstatistiksel Analizi

Araştırma verilerinin istatistiksel olarak analiz edilemesinde Statistical Package for Social Sciences (SPSS) 24.0 yazılımı kullanılmıştır.

Öğrencilerin Müzikal Doğaçlama Performans Değerlendirme Ölçeği ve Piyano ile Eşikleme ve Transpoze Alanında Performans Testi puanlarına ilişkin ön test ve son test ortalama puanlarına ilişkin tanımlayıcı istatistikler belirlenmiş ve grafiklerle gösterilmiştir.

Öğrencilerin Müzikal Doğaçlama Performans Değerlendirme Ölçeği ve Piyano ile Eşikleme ve Transpoze Alanında Performans Testi puanlarına ilişkin ön test ve son test puanlarının normal dağılıma uyma durumu Shapiro-Wilk testiyle incelenmiş ve normalde dağılıma uymadığı saptanmıştır. Buna göre öğrencilerin Müzikal Doğaçlama Performans Değerlendirme Ölçeği ve Piyano ile Eşikleme ve Transpoze Alanında Performans Testi puanlarına ilişkin ön test ve son test puanlarının karşılaştırılmasında nonparametrik bir hipotez testi olan Wilcoxon testi uygulanmıştır.

Deneyisel Süreç

12 Derslik Eğitim Paketinin Konu Başlıkları

Ders Programı, İlkokul müzik eğitimindeki kullanılan ses aralığı olan Re'den La'yadır. Bunun sebebi öğrencilerin doğru şekilde şarkı söyleyebilmeleri içindir. Programın anlatımının Do Majörden, uygulamanın Re Majörden yapılması düşünülmektedir.

1. Ders

Konuyla ilgili bilgi verme, ilgi toplama, merak uyandırma (hazırbulunuşluk düzeyini artırma).

- Transpoze yapma, doğaçlama yapma ve eşlik çalmaya yönelik bilgilendirme
- Eşlik yapma ve doğaçlama çalmaya yönelik örneklendirme
- Transpoze yapmaya yönelik örneklendirme

2. Ders

Konuyla ilgili teorik bilginin aktarılıp uygulamaya dönüştürülmesi. Farklı pozisyonlarda uygulamanın çeşitlendirilmesi.

- Akorların teorik olarak işleyişinin anlatılması
- Pop şarkılarında sıklıkla kullanılan IV – V – I akor dizilimi üzerinde yer alan akorların majör ve minör şekilde çalışılması
- Akorların çeşitli pozisyonlarda hem ayrı ayrı hem de dizildikleri şekilde çalışılması

3. Ders

Önceki derslerde yapılan uygulamaların pekiştirilmesi. Bir önceki akor bağlantısıyla ilişkili yeni bir akor diziliminin öğretilmesi.

- IV – V – I akor diziliminin tekrarlanması
- Popüler olan bir diğer akor dizilimi olan II – V – I akor diziliminin majör ve minör şekilde çalışılması
- Akorların çeşitli pozisyonlarda hem ayrı ayrı hem de dizildikleri şekilde çalışılması

-

4. Ders

- Önceden çalışılan akorların sık yer aldığı parçalar belirlenerek öğrenci tarafından parçanın akor eşliklerinin çalınması
- Öğrencinin eşliğinde öğretmenin doğaçlama çalması ve böylelikle doğaçlamaya girilmesi

5. Ders

- Minör, majör, dominant ve m7b5 akorların pentatonik gamlarının çalışılması

6. Ders

- Çalışılan pentatonik gamların akor değişimleri üzerine çalışılması
- Minör ve majör akorlarının gam çalışması
- Dominant (v7/mixolydian) akorunun gam çalışması

7. Ders

- Çalışılan gamların akor değişimleri üzerine çalışılması
- Melodik ve harmonik minör gamlarının çalışılması

8. Ders

- Melodik ve harmonik minör gamlarının tekrarlanması
- Minör, majör, dominant ve m7b5 akorların arpejlerinin çalışılması
- Öğrencinin anlamadığı veya pekiştirmek istediği noktaların çalışılması

9. Ders

- Arpejlerin tekrarlanması
- Tüm egzersizlerin genel tekrarı
- Akor değişimleri üzerine öğrenciye doğaçlama çalma denemesi yaptırma

10. Ders

- Dersin genelinin doğaçlama çalışmaya ayrılması
- Bire bir transpoze çalışması yapılması

11. Ders

- Dersin genelinin transpoze çalışmasına ayrılması
- Doğaçlama çalışması

12. Ders

- Öğrencinin anlamadığı veya pekiştirmek istediği noktaların çalışılması
- Genel tekrar yapılması

Eğitim Paketi İçeriği

Ön testlerin tamamlanmasının ardından derslere başlandı. İlk derste ön testle ilgili öğrencilere sorular yöneltildi ve deneyimledikleri bu tecrübe hakkındaki düşünceleri soruldu. Öğrenciler genel olarak bu konuya oldukça yabancı olduklarını ve eğitimin dikkatlerini çektiğini belirtti. Dersin devamında genel olarak majör bir ton içerisinde akorların dereceleri ve akorların işleyişi anlatıldı. Majör tondaki Tonik, Subdominant ve Dominant görevi gören akorlar detaylı bir anlatım ile birbirinden ayrıştırıldı ve ardından akorların birbiri ardına nasıl sıralanabileceği de işlendi. Bunun yanı sıra öğrencilerin aşına olduğu üç notalı akorlar yerine eğitim içerisinde dört notalı akorlar kullanılacağı öğrencilere belirtildi. Dört notalı akorların eğitim içerisinde maj7, min7, m7b5 ve dominant 7’li akorlar şeklinde nasıl kullanılacakları da öğrencilere uygulamalı bir şekilde gösterildi. Devamında öğrencilerden Do Majör içerisindeki akorları isimleri ve dereceleri ile yazmaları istendi. Öğrenciler bu uygulamada dereceleri bulma konusunda çok zorlanmazken akorları isimlendirme ve akorların içerisindeki notaları doğru telaffuz etme konusunda oldukça zorlandılar. Bu uygulamanın ardından Do Majör içerisindeki tüm akorlar Romen rakamları ile derecelendirilerek ve dört notalı olarak dizilecek şekilde öğrenciler tarafından not alındı ve bir sonraki derse kadar pekiştirme yapmaları istendi. Bir sonraki dersin başında öğrencilerden önceki derste işledikleri akorları dereceleri, cinsleri ve içeriği ile tekrarlamaları istendi. Genel olarak öğrenciler bu yönde başarılı bir performans sergilediler. Ardından öğrencilere Do Majör içerisindeki II-7 V7 Imaj7 ve IVmaj7 V7 Imaj7 akor düzenlerinden oluşan kadanslar gösterildi. Bu kadansların birbiri ile nasıl işlediği uygulamalı bir şekilde anlatılırken bir yandan da öğrencilere bu akorların “voice leading” yapacak şekilde çalınabileceği pozisyonlar gösterildi. Eğitimin akor çalışmaları anlamında öğrencilere katmayı hedeflediği en büyük özelliklerden biri akorların çevrimleriyle birlikte kavranması ve bir eşlikçi olarak sadece kök seslerden başlayarak akorlar çalmanın dışında akıcı ve birbirine olabildiğince yakın pozisyonlar kullanarak eşlik etmelerini sağlamaktı. Bu çerçevede doğrultusunda öğrencilere gitar üzerindeki dört notalı akor yerleşimlerinin derece olarak sırası ile (I-V-VII-III) şeklinde sıralandığı gösterildi. Do Majör içerisindeki II-7 yani D-7 ve V7 yani G7 akorları önce kök seslerinden başlayan pozisyonlardan, ardından da birbirlerine yakın şekilde çalınacakları pozisyonlardan işlendi. Bu esnada çevrimlerin nasıl ve ne amaçla kullanılabileceği ve kadansın olabildiğince yumuşak bir geçiş sağlanarak Tonik görevi gören akora bağlanmasının müzikalite olarak kulağa nasıl geldiği denendi. Birbirine yakın pozisyonlardan

çalınan kadans akorlarının daha güzel duyulduğu konusunda öğrenciler de hemfikir oldular. D-7 akoru sırası ile (re-la-do-fa) şeklinde, G7 akoru ise sırası ile ikinci çevrimi olan (re-sol-si-fa) şeklinde çalındı ve devamında Cmaj7 akoru ise (do-sol-si-mi) notaları ile çalındı. Ardından aynı akorlar bir farklı pozisyonda daha çalındı. Bu pozisyonda ise D-7 akoru birinci çevrimi olan (fa-do-re-la) notaları, G7 akoru üçüncü çevrimi olan (fa-si-re-sol) notaları ve Cmaj7 akoru ise birinci çevrimi olan (mi-si-do-sol) notaları ile çalındı. Bahsi geçen akor dizilimleri ilk olarak “La” telinden başlayacak şekilde dizilerek çalındı. Ardından ikinci akor dizilimi “Re” telinden başlayacak şekilde de çalındı. Bunun sebebi ise akorları hem birbirine yakın çevrimler kullanarak çalma kabiliyetini yükseltmek hem de aynı çevrimleri farklı tellerden başlayıp çalarak klavye farkındalığını da artırmaktı. Majör bir tonda kullanılabilecek bir diğer kadansın da IVmaj7 – V7 – I akor dizilimi olmasından dolayı Do Majör tonunda bu kez Fmaj7 – G7 – Cmaj7 akor dizilimi de çalışıldı. Bu akor diziliminde ise Fmaj7 (fa-do-mi-la), G7 (fa-si-re-sol) ve Cmaj7 (mi-si-do-sol) olarak “La” telinden ve “Re” telinden başlayan pozisyonlarda çalışıldı. Ardından aynı akor dizilimi bir diğer farklı pozisyondan çalışıldı. Akorlar dizilim olarak Fmaj7 birinci çevrimi olan (la-mi-fa-do), G7 (sol-re-fa-si) ve Cmaj7 ise ikinci çevrimi olan (sol-do-mi-si) notaları kullanılarak çalındı. Majör kadansların pekiştirilmesinin ardından öğrencilere minör tonlarda detaylı akor geçişleri çalıştırıldı. Majör tonlarda yapılan egzersizler sayesinde akor pozisyon bilgisi gelişmeye başlayan öğrenciler minör egzersizlerde daha hızlı öğrenmeye başladılar. Minör tonlardan ise önce La minör ardından da Do minör çalışıldı. Alışkın oldukları bir ton olan La minörün ardından öğrencilerden aynı akor dizilimlerini Do minöre aktarmaları istendi. Bu hareketle öğrencilerin transpoze yapma becerilerinin çalıştırılmasına başlandı. La minörde IIm7b5 – V7 – I-7 yani Bm7b5 – E7 – Am7 ve IVmaj7 – V7 – I-7 akorlarını çalışan öğrenciler, pozisyon kalıplarını algılamaya başladı ve Do minöre yapılan transpozede IIm7b5 - V7 ve IVmaj7 – V7 akorlarını aynı kalıpları kullanarak transpoze ettikleri takdirde istenilen sonuca ulaşabileceklerini kavradılar. Bu çalışmaların pekiştirilmesi sonrasında, çalıştıkları akor ve pozisyonları içerisinde bulunduran ve önceden seçilmiş olan “Medcezir” ve “Ayrılmam” isimli parçalardan bazı akor eşliği kısımları gösterildi. “Medcezir” isimli parçanın giriş melodisinin üzerinde çalınan akor eşliği ele alındı.

Akor eşliği:

- | Fmaj7 | Em7b5 A7 | Dm7b5 G7 | Cmaj7 |
- | F-7 | Cmaj7 | D-7 G7 | Cmaj7 |
- Eğitimin öğrencilere kazandırmayı amaçladığı kabiliyetler açısından bakıldığı zaman, bu akor dizilimi içerisinde oldukça etkili akor ve pozisyon çeşitliliği barındırmaktadır. Gerek bu derse kadar çalışılan akorları içinde bulundurması, gerekse akor kalıplarını ve klavye üzerindeki pozisyon ve nota bilgisini geliştirmesi bakımından bu akor dizilimi eğitimin etkili olması açısından özenle seçilmiştir. Bu akor diziliminin içerisinde öğrenciler önceden çalıştıkları akor kalıplarını diğer akorlara uygulama, akorları klavye üzerinde çeşitli pozisyonlara aktarma ve edindikleri bilgileri yeni tonlara uyarlama açısından oldukça faydalı bir egzersiz çalışmış bulunurlar. Tekrar eden m7b5 – V7 kalıbı ve maj7 akorların farklı derecelerden çalışılmasına katkı koyan bu akor dizilimi öğrencilerin ilerideki müzikal ve öğretmenlik hayatlarında sıklıkla karşılayacakları kadansları tekrarlı bir şekilde çalışmalarına olanak sağlamıştır. Bu dizilim aynı zamanda hem majör hem de minör çalışmaya hitap ettiğinden dolayı da etkili olmuştur.
- Bir diğer çalışma olan “Ayrılmam” isimli parça ise minör bir tonda sık sık karşılaşılan I-7, IV-7, II-7 ve V7 dereceli akorların çalışılmasını sağlayacağından seçilmiştir.
- Akor dizilimi:
- | C-7 | F-7 | Dm7b5 G7 | C-7 Dm7b5 G7 | C-7 |
- Bu çalışmada ise IIm7b5 ve V7 akorlarının farklı tondan tekrar edilmesinin yanı sıra IV-7 ve I-7 akorları da tekrar edilmiş oldu. Bir diğer önemli nokta ise ritim kısmıydı. Bir önceki çalışmada ölçü sayılarını ve ritmi takip etme noktasında arpej kullanılırken bu çalışmada parçanın orijinalinde de bulunan Bossa Nova tarzı ritim de çalışıldı. Hem akor, hem pozisyon bilgisi, hem de eşlik esnasındaki ritmik çeşitliliği artırmayı hedefleyen çalışma, öğrencilerin ritmik haznesinin de çeşitlenip gelişmesine yardımcı oldu.
- Yine bir önceki çalışmanın pekiştirilmesinin ardından eğitimin ikinci kısmı olan doğaçlama çalma çalışmasına başlandı. Hem daha anlaşılır olması hem de yanlış nota çalma ihtimalini ortadan kaldırmasından dolayı eğitime ilk olarak pentatonik çalışmalarıyla başlandı. Majör tonlarda II, V ve I

derecelerinin aldığı pentatonik egzersizler çalışılmadan önce öğrencilere II'nci derece ve IV'üncü dereceler, V'inci ve VII'inci dereceler ve I ile VI'nci dereceler aynı pentatonik gamları aldığı ve bunların teorik olarak neden bu şekilde olduğu açıklandı. Ardından II-7, V7 ve Imaj7 önce ayrı ayrı, daha sonra da bir ölçü II-7, bir ölçü V7 ve iki ölçü Imaj7 olacak şekilde Do Majör tonu ve Fa majör tonu içerisinde “voice leading” ilkesi gözetilerek çalışıldı. Majör tonlarda pentatonik gamlara ek olarak Imaj7 gamı ve V7 gamları da çalışıldı. Minör gamlarda ise I-7 doğal minörü gam olarak çalışıldıktan sonra IIm7b5 ve V7 üzerinde kullanılabilme açısından harmonik minör çalışıldı. Bu çalışmalar dörtlük, sekizlik ve on altılık notalar şeklinde ve ölçü sayıları gözetilerek çalışıldı.

- Doğaçlama çalma çalışmasının son parçası olarak da arpej çalışması yapıldı. Majör ve minör tonlarda isim ve şekil olarak sık karşılaşılabilecekleri akorlar olan maj7, -7, m7b5 ve dominant 7 akorları öncelikle ayrı ayrı, ardından ölçü sayıları içerisinde birbirine bağlı olarak, son olarak da örnek akor dizilimleri içerisinde akıcı geçişler yaratacak egzersizler eşliğinde çalışıldı.
- Eğitimin son ayağı olan transpoze yapma çalışmasına da önce örnekleme yaparak başlandı. Daha önce çalıştıkları “Medcezir” ve “Ayrılmam” parçaları öğrencilere farklı tonlara transpoze edilerek çalınmak suretiyle örneklendirildi. Ardından öğrencilerden bu akor dizilerini gelişigüzel seçilen tonlara transpoze ederek çalmaları istendi. Daha sonra öğrencilere yine gelişigüzel akorlar not aldırılarak belirlenen tonlara transpoze edip yazılı bir şekilde etüd olarak kağıda dökmeleri talep edildi. Bu çalışmanın da detaylı bir şekilde incelenip çalışılmasının ardından öğrenciler ve eğitmen metronom ve ölçü sayıları eşliğinde akor eşliği yapma, doğaçlama çalma ve transpoze yapma alanlarında genel tekrar yaptı. Öğrencilerin gerek teorik gerekse ritmik olarak genel soruları cevaplandı ve kavramakta güçlük çektikleri noktalar genel tekrar esnasında pekiştirildi. Son olarak öğrencilere yine gelişigüzel olacak şekilde sontest hazırlığı olması açısından akor eşliği yapma, doğaçlama çalma ve transpoze yapma çalışmalarını tamamlamaları için akor değişimleri verildi ve bu çalışmanın ardından eğitim tamamlandı. Bir ve dokuzuncu dersler arasında eğitim ders başına ortalama 45 dakika olarak işlendi. Son 3 ders eğitimin pekişmesi açısından ortalama 1 saat olarak

işlendi. Dersler öğrencilerin seviyeleri gözetilerek bir ikili, bir de üçlü grup şeklinde iki gruba ayrılarak gerçekleştirildi.

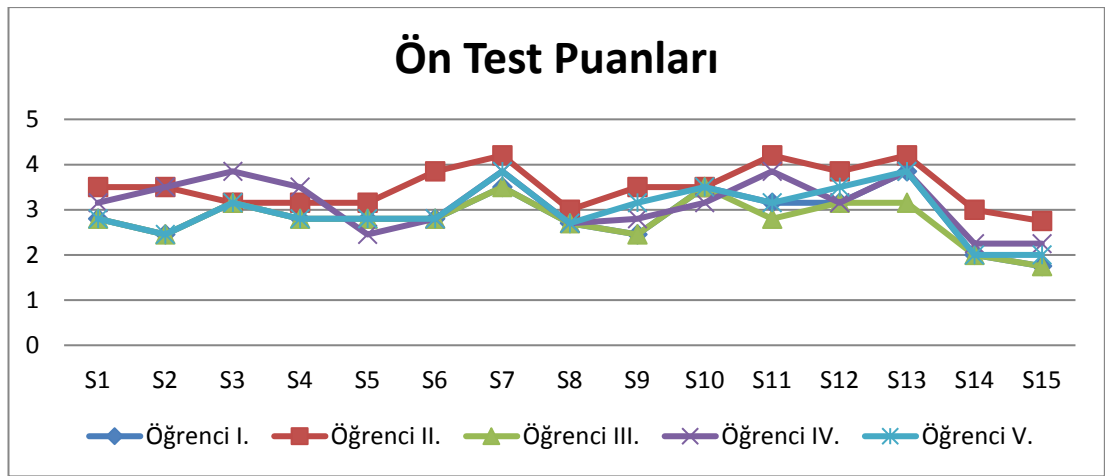
TEZ ÇALIŞMA PROGRAMI				
17 MAYIS-29 MAYIS	ETİK KURUL İZİNLERİNİN ALINMASI			
17 MAYIS-17 HAZİRAN	LİTERATÜR TARAMASI			
17 MAYIS-17 HAZİRAN	GİRİŞ/AMAÇ/YÖNTEM		BÖLÜMLERİNİN YAZILMASI	
17HAZİRAN-17TEMMUZ	DENEYSEL ÇALIŞMANIN UYGULANMASI			
17TEMMUZ-30TEMMUZ	VERİLERİN ANALİZİ			
30TEMMUZ-20AĞUSTOS	BULGU/	YORUM/	SONUÇ/	ÖNERİLERİN YAZILMASI

BÖLÜM IV

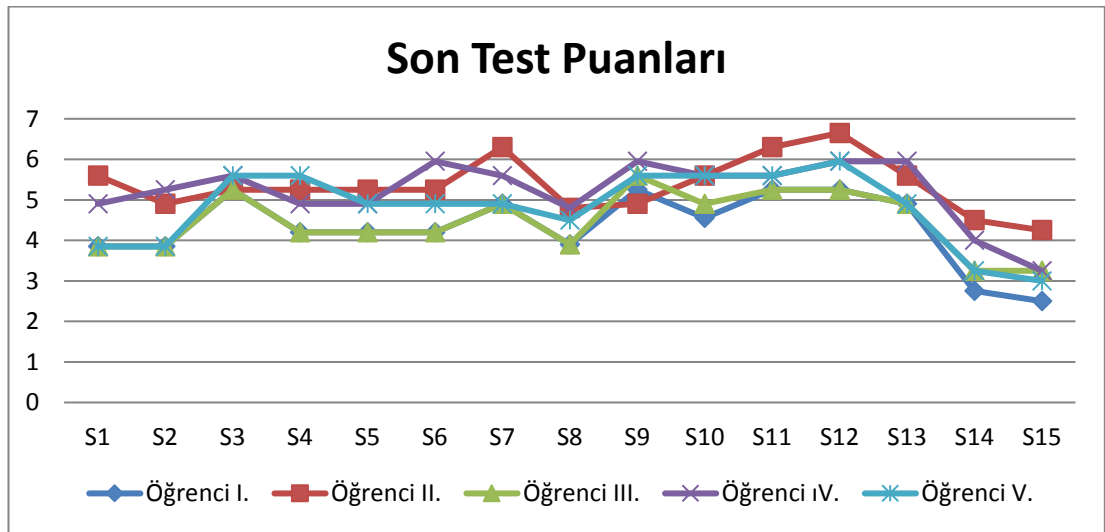
Bulgular ve Yorum

Müzikal Doğaçlama Performansına İlişkin Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde hakemler tarafından öğrencilerin müzikal doğaçlama performanslarını değerlendirmek amacıyla verilen Müzikal Doğaçlama Performans Değerlendirme Ölçeği puanlarına ilişkin bulgular yer verilmiştir.

Şekil 1. Öğrencilerin Müzikal Doğaçlama Performans Değerlendirme Ölçeği ön test puanları

Şekil 2. Öğrencilerin Müzikal Doğaçlama Performans Değerlendirme Ölçeği son test puanları

Tablo 1.

Öğrencilerin Müzikal Doğaçlama Performans Değerlendirme Ölçeği Ön Test- Son Test puanlarının karşılaştırılması

	Ön Test		Son Test		Z	p
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S		
1. Doğaçlama yaparken motif oluşturabilme	3,01	0,31	4,41	0,81	-2,060	0,039*
2. Doğaçlama yaparken soru-cevap cümleleri oluşturabilme	2,87	0,58	4,34	0,68	-2,121	0,034*
3. Doğaçlama yaparken motif tekrarları kullanabilme	3,29	0,31	5,39	0,19	-2,060	0,039*
4. Doğaçlama yaparken motif varyasyonları kullanabilme	3,01	0,31	4,83	0,63	-2,060	0,039*
5. Doğaçlama yaparken alt ve üst kromatik yaklaşımları kullanabilme	2,80	0,25	4,69	0,47	-2,041	0,041*
6. Doğaçlama yaparken ritmik bir stil kullanabilme (Latin, Fusion, Swing vb.)	3,01	0,47	4,90	0,74	-2,060	0,039*
7. Verilen altyapıya uygun ritimde doğaçlama yapabilme	3,78	0,29	5,32	0,63	-2,032	0,042*
8. Doğaçlama yaparken ritmik varyasyonlar kullanabilme	2,76	0,13	4,38	0,45	-2,041	0,041*
9. Doğaçlama yaparken akor seslerini kullanarak motif oluşturabilme	2,87	0,46	5,46	0,40	-2,032	0,042*
10. Doğaçlama yaparken akor dizilerini kullanarak motif oluşturabilme	3,43	0,16	5,25	0,49	-2,032	0,042*
11. Doğaçlama yaparken ses dizileri ile motif oluşturabilme	3,43	0,58	5,60	0,43	-2,041	0,041*
12. Doğaçlama yaparken akor değişimlerini duyarak geçişleri zamanında yapabilme	3,36	0,31	5,81	0,59	-2,041	0,041*
13. Verilen altyapı üzerine uygun solo oluşturabilme	3,78	0,38	5,25	0,49	-2,032	0,042*
14. Doğaçlama yaparken müzikal ifadeler kullanabilme	2,25	0,43	3,55	0,69	-2,032	0,042*
15. Doğaçlama yaparken çalgının ses bölgelerini kullanabilme	2,10	0,42	3,25	0,64	-2,041	0,041*
Müzikal Doğaçlama Performans Değerlendirme Ölçeği	45,75	4,27	72,43	6,85	-2,023	0,043*

* $p < 0,05$ (Z: Wilcoxon testi)

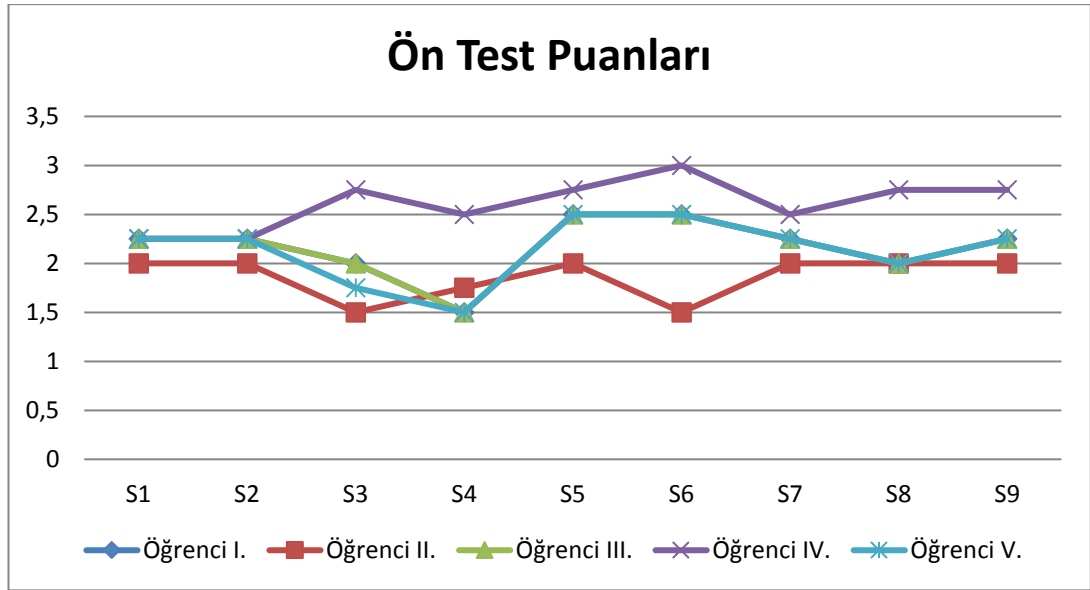
Tablo 1.'de araştırma kapsamına alınan Öğrencilerin Müzikal Doğaçlama Performans Değerlendirme Ölçeği Ön Test- Son Test puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin yapılan Wilcoxon testi sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 1. incelendiğinde araştırmaya dahil edilen öğrencilerin Müzikal Doğaçlama Performans Değerlendirme Ölçeği genelinden ön testte $\bar{x}=45,75\pm4,27$ puan, son testte ise $\bar{x}=72,43\pm6,85$ puan aldıkları görülmüştür. Öğrencilerin Müzikal Doğaçlama Performans Değerlendirme Ölçeği genelinden aldıkları ön test ve son test puanları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$). Öğrencilerin Müzikal Doğaçlama Performans Değerlendirme Ölçeği genelinden aldıkları son test puanları ön test puanlarına göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

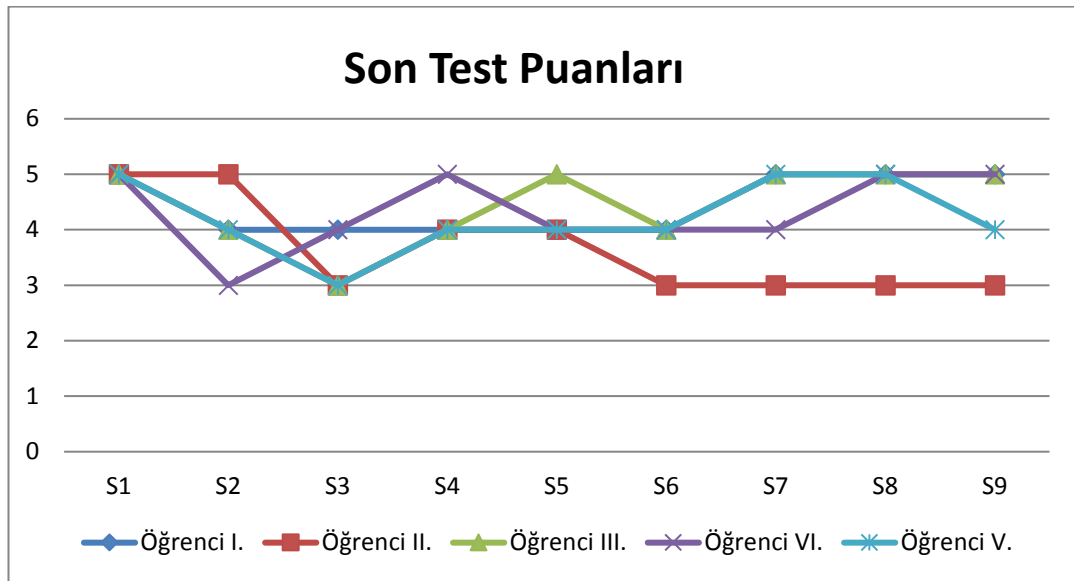
Araştırmaya katılan öğrencilerin Müzikal Doğaçlama Performans Değerlendirme Ölçeğinde yer alan maddelere ilişkin ön test ve son test puanları incelendiğinde, öğrencilerin ölçekte yer alan “1. Doğaçlama yaparken motif oluşturabilme”, “2. Doğaçlama yaparken soru-cevap cümleleri oluşturabilme”, “3. Doğaçlama yaparken motif tekrarları kullanabilme”, “4. Doğaçlama yaparken motif varyasyonları kullanabilme”, “4. Doğaçlama yaparken motif varyasyonları kullanabilme”, “5. Doğaçlama yaparken alt ve üst kromatik yaklaşımları kullanabilme”, “6. Doğaçlama yaparken ritmik bir stil kullanabilme (Latin, Fusion, Swing vb.)”, “7. Verilen altyapıya uygun ritimde doğaçlama yapabilme”, “8. Doğaçlama yaparken ritmik varyasyonlar kullanabilme”, “9. Doğaçlama yaparken akor seslerini kullanarak motif oluşturabilme”, “10. Doğaçlama yaparken akor dizilerini kullanarak motif oluşturabilme”, “11. Doğaçlama yaparken ses dizileri ile motif oluşturabilme”, “12. Doğaçlama yaparken akor değişimlerini duyarak geçişleri zamanında yapabilme”, “13. Verilen altyapı üzerine uygun solo oluşturabilme”, “14. Doğaçlama yaparken müzikal ifadeler kullanabilme” ve “15. Doğaçlama yaparken çalgının ses bölgelerini kullanabilme” maddelerinden aldıkları son test puanları , ön test puanlarına göre yüksek bulunmuştur.

Piyano ile Eşlikleme ve Transpoze Alanında Performansa İlişkin Bulgular

Bu bölümde hakemlerin öğrencilerin piyano ile eşlikleme ve transpoze alanında performanslarını değerlendirmek amacıyla kullanılan Piyano ile Eşlikleme ve Transpoze Alanında Performans testine verdikleri puanlara ilişkin bulgular yer almaktadır.

Şekil 3. Öğrencilerin Piyano ile Eşlikleme Alanında Performans Testi ön test puanları

Şekil 4. Öğrencilerin Piyano ile Eşlikleme Alanında Performans Testi son test puanları

Tablo 2.

Öğrencilerin Piyano ile Eşlikleme ve Transpoze Alanında Performans Testi Eşlikleme Alt boyutuna ilişkin Ön Test- Son Test puanlarının karşılaştırılması

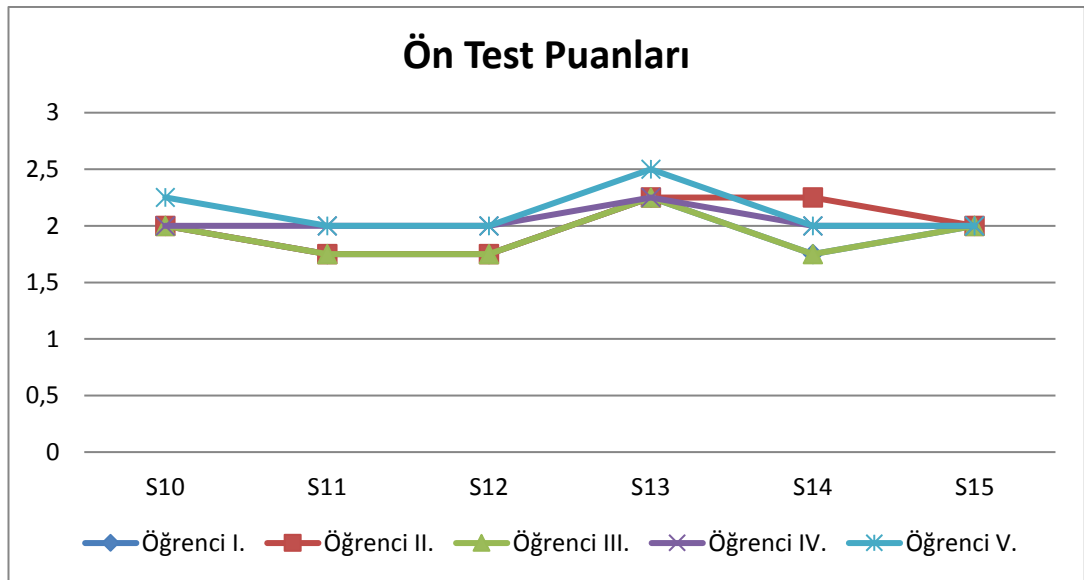
	Ön Test		Son Test		Z	P
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S		
1. Parçanın tonuna uygun akor derecelerini söyleyebiliyor mu?	2,20	0,11	4,85	0,14	-2,070	0,038*
2. Tespit ettiği akor derecelerini; (sol elde) eşliklemeye armoni kurallarına göre bağlayabiliyor mu?	2,20	0,11	4,60	0,14	-2,060	0,039*
3. Eşlik figürünü istenilen şekilde çalabiliyor mu?	2,00	0,47	4,35	0,22	-2,032	0,042*
4. Sağ eldeki ezgiyi ve sol eldeki eşlik figürünü, eşzamanlı olarak çok seslendirebiliyor mu?	1,75	0,43	4,35	0,38	-2,060	0,039*
5. Eşlikleme sırasında sağ eldeki ezgiyi, yazıldığı şekliyle çalabiliyor mu?	2,45	0,27	4,55	0,11	-2,121	0,034*
6. Eşlikleme yaparken parça içerisindeki tartım kalıplarına dikkat edebiliyor mu?	2,40	0,55	4,40	0,22	-2,060	0,039*
7. Parçanın ölçü sayısına uygun eşlikleme yapabiliyor mu?	2,25	0,18	4,60	0,22	-2,060	0,039*
8. Parçayı eşliklerken başladığı tempoda bitirebiliyor mu?	2,15	0,34	4,75	0,43	-2,070	0,038*
9. Parçayı uygun el pozisyonunu koruyarak eşlikleyebiliyor mu?	2,30	0,27	4,40	0,22	-2,060	0,039*
Piyano ile Eşlikleme Alanında Performans Testi	19,70	2,42	40,85	1,45	-2,032	0,042*

* $p < 0,05$ (Z: Wilcoxon testi)

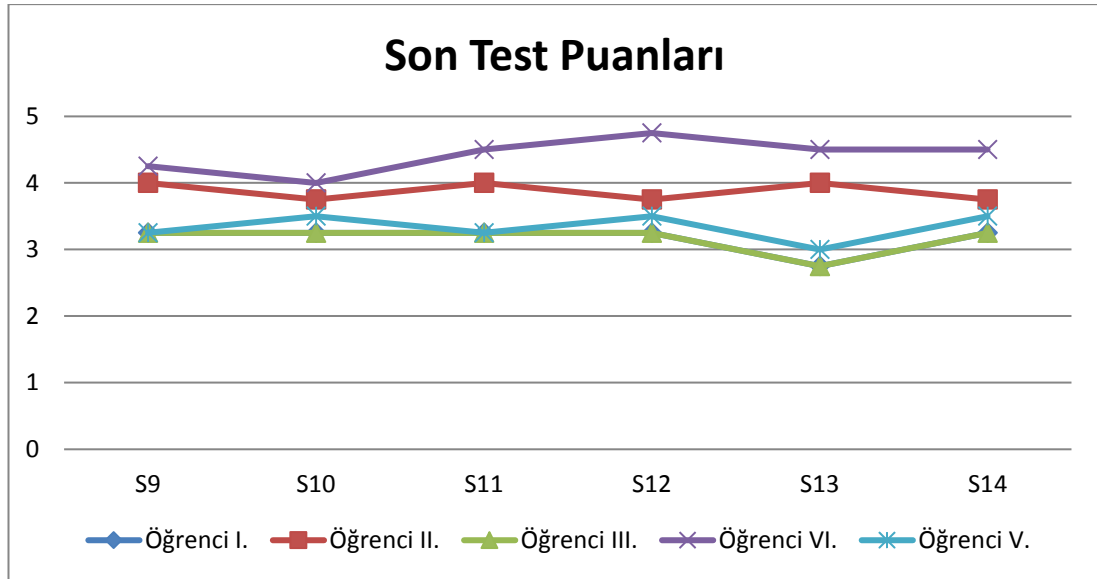
Tablo 2.'de Öğrencilerin Piyano ile Eşlikleme ve Transpoze Alanında Performans Testi Eşlikleme alt boyutuna ilişkin Ön Test- Son Test puanlarının karşılaştırılmasında kullanılan Wilcoxon testi sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 2.'ye göre araştırmaya katılan öğrenciler Piyano ile Eşlikleme ve Transpoze Alanında Performans Testi Eşlikleme alt boyutundan ön testte $\bar{x}=19,70 \pm 2,42$ puan alırken, son testte $\bar{x}=40,85 \pm 1,45$ puan almıştır. Öğrencilerin Piyano ile Eşlikleme ve Transpoze Alanında Performans Testi Eşlikleme alt boyutundan aldıkları ön test ve son test puanları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olduğu saptanmış olup, son test puanlarının ön test puanlarına göre yüksek olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$).

Araştırmaya dahil edilen öğrencilerin Piyano ile Eşlikleme ve Transpoze Alanında Performans Testi Eşlikleme alt boyutunda yer alan “1. Parçanın tonuna uygun akor derecelerini söyleyebilme”, “2. Tespit ettiği akor derecelerini; (sol elde) eşliklemeye armoni kurallarına göre bağlayabilme”, “3. Eşlik figürünü istenilen şekilde çalabilme (akor-arpej eşlik figürleri)”, “4. Sağ eldeki ezgiyi ve sol eldeki eşlik figürünü, eşzamanlı olarak çok seslendirebilme”, “5. Eşlikleme sırasında sağ eldeki ezgiyi, yazıldığı şekliyle çalabilme”, “6. Eşlikleme yaparken parça içerisindeki tartım kalıplarına dikkat edebilme”, “7. Parçanın ölçü sayısına uygun eşlikleme yapabilme”, “8. Parçayı eşliklerken başladığı tempoda bitirebilme” ve “9. Parçayı uygun el pozisyonunu koruyarak eşlikleyebilme” maddelerinden aldıkları son test puanları, ön test puanlarına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur ($p<0,05$).

Şekil 5. Öğrencilerin Piyano ile Transpoze Alanında Performans Testi ön test puanları

Şekil 6. Öğrencilerin Piyano ile Transpoze Alanında Performans Testi ön test puanları

Tablo 3.

Öğrencilerin Piyano ile Eşikleme ve Transpoze Alanında Performans Testi Transpoze Alt boyutuna ilişkin Ön Test- Son Test puanlarının karşılaştırılması

	Ön Test		Son Test		Z	P
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S		
10. Sağ eldeki ezgiyi yazıldığı şekliyle yeni tona transpoze edebiliyor mu?	2,05	0,11	3,60	0,49	-2,032	0,042*
11. Parça içindeki dereceleri başka bir tona transpoze edebiliyor mu?	1,85	0,14	3,55	0,33	-2,070	0,038*
12. Transpoze yaparken parçadaki akor derecelerini (sol elde) armoni kurallarına göre bağlayabiliyor mu?	1,85	0,14	3,65	0,58	-2,032	0,042*
13. Transpoze yaparken parça içindeki tartım kalıplarına dikkat edebiliyor mu?	2,30	0,11	3,70	0,62	-2,060	0,039*
14. Parçayı ölçü sayısına uygun transpoze edebiliyor mu?	1,95	0,21	3,40	0,80	-2,060	0,039*
15. Transpoze yaparken parçayı başladığı tempoda bitirebiliyor mu?	2,00	0,00	3,65	0,52	-2,032	0,042*
Piyano ile Transpoze Alanında Performans Testi	12,00	0,53	21,55	3,27	-2,032	0,042*

* $p < 0,05$ (Z: Wilcoxon testi)

Araştırmaya katılan öğrencilerin Piyano ile Eşlikleme ve Transpoze Alanında Performans Testi Transpoze Alt boyutuna ilişkin Ön Test- Son Test puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin Wilcoxon testi sonuçları Tablo 3.'te gösterilmiştir.

Tablo 3. incelendiğinde öğrencilerin Piyano ile Eşlikleme ve Transpoze Alanında Performans Testi Transpoze alt boyutundan aldıkları ön test puanlarının $\bar{x}=12,00\pm0,53$, son test puanlarının ise $\bar{x}=21,55\pm3,27$ olduğu tespit edilmiştir. Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin Piyano ile Eşlikleme ve Transpoze Alanında Performans Testi Transpoze alt boyutundan aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Öğrencilerin Piyano ile Eşlikleme ve Transpoze Alanında Performans Testi Transpoze alt boyutundan aldıkları son test puanları, ön teste göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Öğrencilerin Piyano ile Eşlikleme ve Transpoze Alanında Performans Testi Transpoze alt boyutundaki maddelerden aldıkları puanlar karşılaştırıldığında; “10. Sağ eldeki ezgiyi yazıldığı şekliyle yeni tona transpoze edebilme”, “11. Parça içindeki dereceleri başka bir tona transpoze edebilme”, “12. Transpoze yaparken parçadaki akor derecelerini (sol elde) armoni kurallarına göre bağlayabilme”, “13. Transpoze yaparken parça içindeki tartım kalıplarına dikkat edebilme”, “14. Parçayı ölçü sayısına uygun transpoze edebilme” ve “15. Transpoze yaparken parçayı başladığı tempoda bitirebilme” maddelerinden aldıkları son test puanlarının, ön test puanlarına göre yüksek olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.

Öğrencilerin Piyano ile Eşlikleme ve Transpoze Alanında Performans Testi Ön Test- Son Test puanlarının karşılaştırılması

	Ön Test		Son Test		Z	P
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S		
Piyano ile Eşlikleme ve Transpoze Alanında Performans Testi	31,70	2,56	62,40	3,77	-2,032	0,042*

* $p<0,05$ (Z:Wilcoxon testi)

Tablo 4.'te araştırmaya dahil edilen öğrencilerin Piyano ile Eşlikleme ve Transpoze Alanında Performans Testi Ön Test- Son Test puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin Wilcoxon testi sonuçları verilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrenciler Piyano ile Eşlikleme ve Transpoze Alanında Performans Testinden ön testte $31,70 \pm 2,56$ puan aldığı, son testte ise $62,40 \pm 3,77$ puan aldığı belirlenmiştir. Öğrencilerin Piyano ile Eşlikleme ve Transpoze Alanında Performans Testi ön test-son test puanları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Öğrencilerin Piyano ile Eşlikleme ve Transpoze Alanında Performans Testi son test puanları, ön test puanlarına göre anlamlı düzeyde yüksektir.

BÖLÜM V

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Sonuç ve Tartışma

Doğaçlama yapma ölçeği öntest puanları incelendiğinde öğrencilerin toplam 75.00 puan olan ölçekten aldıkları öntest puanları ortalaması 45.25 olarak tespit edilmiştir. Bu toplam puanlar ışığında öğrencilerin doğaçlama çalma konusunda düşük seviyede başarılı oldukları söylenebilir. Çelikoğlu (2019), yapmış olduğu “Flüt Eğitiminde Blues Doğaçlama Çalma Becerisini Geliştirmeye Yönelik Öğretim Tasarımı” isimli tez çalışmasında müzik öğretmeni adaylarının doğaçlama çalma becerilerinin düşük düzeyde olduğunu tespit etmiştir. Araştırma bulguları bu çalışma ile paralellik göstermektedir. Doğaçlama çalma becerilerinin düşük olmasının nedeni 4 yıllık müzik öğretmenliği lisans programında doğaçlama çalmaya yönelik herhangi bir ders içeriğinin bulunmaması olduğu düşünülebilir. Doğaçlama çalma becerisinin, müzisyenlerin sahnede popüler müzik türlerini (caz, pop, rock vb) çalma durumları ile birebir ilişkili olduğu söylenebilir. Gordon (1993), caz müzisyenlerinin temel müzisyenlik becerilerinin transpoze yapma, doğaçlama çalma ve anlık eşlik yapabilme olduğunu belirtmiştir.

Öğrencilerin doğaçlama çalma ölçeğinden aldıkları öntest-sontest puanları incelendiğinde sontest puanlarının anlamlı düzeyde yüksek çıktığı tespit edilmiştir. Çelikoğlu (2019)’un yaptığı araştırmanın sonucunda uygulanan eğitim programının öğrencilerin doğaçlama çalma becerisini geliştirdiği saptanmış ve eğitim sonucunda ortaya anlamlı bir fark çıktığı gözlemlenmiştir. Araştırma kapsamında planlanan eğitim doğaçlama çalma becerilerini geliştirmeye yöneliktir. Bu bağlamda öğrenciler ilk kez motif oluşturmaya, tona göre doğru derecelerde notaları tercih edebilmeye, doğaçlama yaparken akor değişimlerini ve akorların çalındığı ölçü sayılarını takip etmeye ve anlamlı duyulabilecek müzikal cümleler kurmaya yönelik çalışmalar yapmışlardır. Öğrencilerin bu becerilerinin öntest sonucunda düşük düzeyde olmasının eğitim programı ile alakalı olduğu, bu becerileri geliştirmeye yönelik planlanmış bir eğitim sonucunda kolaylıkla bu becerilerini geliştirdikleri söylenebilir. Araştırma sonuçları incelendiğinde doğaçlama çalmaya yönelik bir eğitim programına katılan müzik öğretmeni adaylarının program sonunda başarıya

ulaştıkları tepit edilmiştir. Müzik öğretmenlerinin temel müzisyenlik becerileri düşünüldüğünde herhangi bir eşlik modeli üzerine doğaçlama çalabilmelerinin mesleki olarak önemli bir özellik olduğu vurgulanabilir. Bu bağlamda öğretmen adaylarının temel becerileri değerlendirilirken tamamlamış oldukları programın ders içeriklerinin de göz önünde bulundurulmasının gerektiği söylenebilir.

Akor eşliği yapma öntest puanları incelendiği zaman öğrencilerin 19.70 ortalama puana ulaştıkları belirlenmiştir. Yapılan araştırmada öğrencilerin öntest sonucunda akor eşliği yapma konusunda başarılarının düşük seviyede olduğu söylenebilir. Aydın (2012) “Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi 3. Sınıf Öğrencilerinin Okul Şarkılarını Eşikleme ve Transpoze Becerilerinin Geliştirilmesinde Grup Piyano Öğretiminin Etkisi” isimli doktora tezinde yaptığı öntest sonuçlarında öğrencilerin eşlik yapma becerilerinin düşük olduğunu tespit etmiştir. Aydın (2012), çalışmasının sontest sonuçlarında uygulanan eğitimin öğrencilerin eşlik yapma becerilerine olumlu bir etkisi olduğunu saptamıştır. Araştırma bu tez ile paralellik göstermektedir.

Bu bağlamda öğrencilerin öntest – sontest puanları incelendiği zaman 40.85 gibi bir sontest puan ortalamasına ulaşmalarından dolayı öğrencilerin akor eşliği yapma konusunda sonuçlarının anlamlı bir şekilde yüksek çıktığını belirtmek mümkündür. Araştırma öğrencilerin akor eşliği yapmasını geliştirmeye yönelik bir çalışmaydı. Bu kapsamda öğrenciler eğitim programı içerisinde daha önce duydukları ve duymadıkları akor geçişlerini duyma ve algılama, parçanın tonunu bulma, akorlarını ayırt etme, akorların ölçü sayılarını ve akorların çalınacakları pozisyonları belirleme ve akıcı bir şekilde akor geçişlerini uygulama yönünde çalışmalar yaptılar. Araştırmanın sonucunda öntest verilerinin düşük çıkma sebebinin öğrencilerin lisans eğitimi süresince ders programı içerisinde genellikle klasik eserler icra etmeleri, konser gitaristi olma yönünde teknik çalışmalar yapmaları ve akor eşliği yapmaya yönelik çalışmalar yapmamaları olabileceği düşünülmektedir. Buradan yola çıkarak, öğrencilerin akor eşliği yapmaya yönelik bir eğitim almaları halinde bu becerilerini geliştirebilmelerinin oldukça mümkün olduğu gözlemlenmektedir. Araştırmanın sonuçlarına bakıldığında öğrencilerin akor eşliği yapmaya yönelik bir eğitim programı işlemeleri halinde bu yönde başarılı olabilecekleri ortaya konulmuştur. Temel müzisyenlik becerileri doğrultusunda öğretmen adaylarının duydukları herhangi bir parçaya veya sınıf içerisinde karşılarına çıkabilecek herhangi bir parçaya anında eşlik edebilmelerinin önemli

olduğu söylenebilir. Buna göre, öğretmen adaylarının temel becerilerinin incelenmesi esnasında tamamladıkları eğitimin içeriği ışığında yorumlar yapılmasının gerekliliği vurgulanabilir.

Transpoze yapabilme öntest sonuçları incelendiğinde, öğrencilerin 12.00 öntest puan ortalaması tutturdıkları görüşmüştür. Bu sonuçtan yola çıkarak öğrencilerin transpoze yapma alanında başarısız bir öntest geçirdiklerini söylemek oldukça mümkündür. Aydın (2012) yaptığı çalışmada öğrencilerin öntest sonuçlarının düşük olduğu sonucuna varmıştır. Araştırma, bu çalışma ile paralellik göstermektedir. Aydın'ın çalışmasında görülen sontest sonuçlarında ise eğitimin öğrencilerin transpoze yapabilme becerilerini geliştirmede başarılı olduğu saptanmıştır.

Öğrencilerin sontest transpoze yapma puan ortalamasına bakıldığında ise önteste göre ortalama puanlarında yükseliş olduğu görüşmüştür. Buna göre, öntest ve sontest arasında anlamlı bir yükseliş olduğu söylenebilir. Bu yükselişin oluşmasında transpoze yapma becerilerini geliştirmek amacı ile hazırlanmış bu eğitimin etkileri görülmektedir. Çalışma, öğrencilerin aşına olmadıkları ve daha önce duymadıkları parçaları dinleme, akor derecelerini belirleme, akor pozisyonları saptama ve buldukları akorları gelişigüzel istenilen tonlara transpoze etme çalışmaları yürütmüştür. Aynı zamanda çalışma içerisinde yine öğrencilere gelişigüzel not ettirilen akorları istenilen tonlara transpoze etme, akorları ölçü sayılarını takip ederek ve doğru şekilde isimlendirilerek kağıda dökme gibi egzersizler gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin son test puanlamalarında 21.55 gibi bir ortalama sonucu çıkmıştır. Buna göre öğrencilerin transpoze yapma becerilerini geliştirme yönünde bir eğitim programına katılmaları durumunda bu becerilerini geliştirmede başarılı olabilecekleri görülmüştür. Temel müzisyenlik becerileri doğrultusunda öğrencilerin duydukları veya başka bir tona aktarmaları gereken bir parçayı transpoze etmeyi bu tarz bir eğitim sürecinin yardımı ile başarabilecekleri görülmektedir.

Öneriler

Araştırma Bulgularına Yönelik Öneriler

Armoni dersi almış öğrencilerin klasik armoni konusunda kadans ve akorların ilişkileri hakkında teorik bilgiye sahip olmalarına rağmen gitar üzerinde uygulamada sorunlar yaşadıkları tespit edilmiştir. Çalışma esnasında öğrencilerin akorların

işleyişine teorik olarak belli bir seviyeye kadar hakim olabildikleri, bir ton içerisindeki akorların derece ve isimlerini bulmakta ve adlandırmakta, akorların içerisindeki notaları sıralamakta aşırı zorlanmadıkları görülmüştür. Buradan hareketle, öğrencilerin teorik yönlerinin kötü olmadığını söylemek mümkündür. Fakat öğrencilerin bu akorları ve dizilimlerini gitar üzerinde uygulamaya dökme yönünde zayıf oldukları görülmüştür. Öğrencilerin transpoze yapma yönlerinin de yeterli seviyede olmadığını derslerde yaşadıkları zorluklardan yola çıkarak belirtmek mümkündür. Öğrenciler derslerin yapıldığı dönemde akorları aralık olarak doğru aralıkta transpoze etmekte ve transpoze ettikleri akorları doğru isimlendirmekte zorluklar yaşamışlardır. Ancak eğitimin ilerleyen dönemlerinde, öğrenciler bol miktarda transpoze çalışması yaptıktan sonra bu becerinin gelişmesinde pratik yapmanın ne kadar önemli olduğu gözlemlenmiştir. Bu gözlemlerden yola çıkarak, öğrencilerin gerekli eğitimi almaları halinde bu becerilerde gelişme kaydedecekleri aşıkardır. Bu yüzden, mesleki açıdan ihtiyaç duyacakları armoni derslerinde teorinin yanında uygulamanın da yoğun şekilde yapılması önerilir. Öte yandan öğrencilerin en büyük sıkıntıyı doğaçlama çalma çalışmaları sürecinde yaşadıkları söylenebilir. Öğrenciler daha önce bu yönde bir çalışma yapmadıkları için bu bölümde oldukça zorlanmışlar, ancak yine eğitim ilerledikçe öğrencilerin seviyesi de yükselmiştir. Bu da klasik gitar öğrencilerinin enstrüman yönünde lisans düzeyi veya Güzel Sanatlar Liseleri düzeyinde sadece klasik gitar dersleri işlememeleri, bunun yanında ileride ihtiyaç duyacakları bu becerileri geliştirmeye yönelik alt yapılarının hazırlanmasına yönelik akor eşliği ve transpoze yapma ve doğaçlama çalmaya yönelik çalışmalar yapmaları önerilebilir. Müzik öğretmenliği programlarının ders içeriklerinin incelenerek temel müzisyenlik becerilerine yönelik düzenlemeler yapılması önerilebilir. Doğaçlama çalmaya yönelik hazırlanmış olan bu eğitimin müzik öğretmenliği programları gitar derslerinde kullanılması önerilebilir.

Müzik öğretmenliği programlarının ders içeriğinin incelenmesi ve temel müzisyenlik becerilerinin çeşitlendirilmesine ve çoğaltılmasına yönelik eklemeler yapılmasının önerilmesi mümkündür. Akor eşliği yapmayı geliştirmeye yönelik hazırlanmış olan bu eğitim programının müzik öğretmenliği bölümlerindeki gitar dersleri içerisinde kullanılması önerilebilir.

Müzik öğretmenliği programlarında gerek sınıf içerisinde gerekse mesleğin diğer alanlarında kullanılabilecek olan temel müzisyenlik becerilerinin öğretmen adaylarına aktarılması konusunda program içeriklerinde değişiklikler yapılması

faydalı olabilir. Bu değişikliklerin, içerisinde doğaçlama çalma, akor eşliği yapma ve transpoze yapma çalışmaları bulunduran bu çalışmanın eklenmesi öğrencilere faydalı olabilir.

Yapılacak Çalışmalara Yönelik Öneriler

Covid-19 pandemisi nedeni ile yüz yüze yapılamayan derslerin yüz yüze yapılarak sonuçların arasındaki ilişkinin incelenmesi önerilmektedir. Yaz döneminde takvimin sıkışık olması nedeni ile 1 aylık süreçte haftada 3 ders ve ikişerli-üçerli öğrenci grupları ile yapılan derslerin 1 dönemdeki 12 haftalık süreçte birebir olarak uygulanarak sonuçların incelenmesi önerilmektedir. Yine yaz döneminde sıkışık bir takvim içerisinde uygulanan eğitim programının, yüz yüze olacak şekilde, bu kez ikişerli-üçerli gruplardan daha kalabalık gruplar halinde çalışılması ve sonuçlarının hem internet üzerinden grup olarak yapılan derslerle, hem de yüz yüze bire bir yapılan derslerle karşılaştırılması yapılarak bu eğitim programının gruplar halinde uygulanması durumunda öğrenciler üzerinde ne etkiler bırakacağı ve ne sonuçlar ortaya çıkaracağının incelenmesi önerilmektedir.

Test çalışmalarına ek olarak öğrencilere eğitim öncesinde ve sonrasında, transpoze yapma, akor eşliği yapma ve doğaçlama çalma konusunda ne düşündükleri ve ne hissettiklerinin sorulduğu bir anketin de çalışmaya eklenmesi önerilmektedir. Buna ek olarak, öğrencilerin ön test ve son testlerini kendilerinin de incelemesi ve puanlaması ile kendi gelişimlerini kendilerinin de değerlendirmesi ve uygulanan eğitim programı ile ilgili görüşlerini belirtecekleri bir anketin eklenmesi önerilmektedir. Öğrencilerin öz yeterliliklerinin ve gelişimlerinden tatmin olup olmadıklarını ölçmeye yönelik bir anketin yapılması da önerilmektedir. Hazırlanan gitar eğitimi paketinin, lisans düzeyinde eğitim gören ve çalgısı gitar olan müzik öğretmenleri adaylarının mesleki hayatlarında ihtiyaç duyacakları becerileri geliştirmesinden dolayı, lisans düzeyi gitar eğitiminin içerisinde bu paketin yer alması önerilir. Gitar dersi içeriğine bu paketin tamamı olmasa da temel konu başlıkları ile entegre edilmesi öğrencilerin gelişimi açısından faydalı olacaktır. Buna göre akor eşliği ve transpoze yapma ile doğaçlama çalma başlıklarının, öğrencileri belirli bir seviyeye getirecek kadar çalışılması önerilir.

Bu eğitim programının, orta öğretim seviyesinde bire bir gitar dersi almakta olan klasik gitar öğrencileri için yeniden yorumlanması, bu seviyedeki öğrencilerin anlayabileceği bir seviyede revize edilmesi, enstrüman öğretmenlerinin yardımı ile,

planlanmış klasik gitar repertuvarının yanında bu çalışmanın da zamana yayılarak çalışılması önerilebilir. Bu yönde yapılacak olan bir çalışma, öğrencilere müziğin klasik gitar yönü dışındaki evreniyle tanışmalarına olanak sağlayabileceği gibi, öğrencilerin kariyer seçimlerine olumlu bir etkide de bulunabilir. Ayrıca, öğrencilerin akor eşliği yapabilme veya doğaçlama çalabilme becerileri ile tanışması ve geliştirmesi, müzik piyasasında istihdam edilebilmelerine, günlük hayatlarında etraflarında duydukları şarkıları ve modern müziği daha yakından inceleyebilmelerine ve genel olarak duydukları herhangi bir parçaya eşlik etmelerine olanak sağlayarak, toplum içerisinde daha aktif, daha özgüvenli bireylere dönüşmelerine ve daha sağlıklı bir sosyal ve kültürel yaşam sürdürmelerine yardımcı olabilir.

KAYNAKÇA

- Akbulut, E. (2013). Eğitim fakültesi müzik eğitimi anabilim dalı “bireysel çalgı” dersi hedeflerinin gerçekleşme düzeylerine ilişkin 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin görüşleri açısından bir değerlendirme. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21(1), 57-68.
- Algı, S. (2017). “Özengen müzik eğitimi veren kurumlarda bağlama öğretim yöntemleri (Konya ili örneği), *E-Journal of New World SciencesAcademy NWSA-Fine Arts*, 12(2), 64-82. doi: 10.12739/NWSA.2017.12.2.D0190
- Aydın, B., & İşgörür, Ü. (2018). Ortaokul ve lise düzeyinde öğrenim gören konservatuvar öğrencilerinin müzik performans kaygılarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi*, 4(7), 1-20.
- Aydınlı, D. (2012). Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi 3. Sınıf öğrencilerinin okul şarkılarını eşlikleme ve transpoze becerilerinin geliştirilmesinde grup piyano öğretiminin etkisi. Yayınlanmış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aydınlı, D. (2007). Sınıf öğretmenlerinin müzik derslerindeki şarkı öğretme durumu. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bailey, D. (1996). Classroom improvisation. Gary Spruce (Ed.) *Teaching Music*, (s.216-222) New York: By Rutlerge Falmer
- Bulut, D., & Özfindık, Z. (2011). Güzel sanatlar fakülteleri müzik bölümlerinde kullanılan viyola metodlarının incelenmesi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(3), 73-88
- Burnard, P. (1997, Temmuz) Into Different worlds: dispelling myths about creativity through children’s perceptions of composing and improvising.: paper given at the conference on music, gender and education. Bath College of Higher Education.
- Burubatur, M. (2006). Eğitim fakülteleri müzik eğitimi ana bilim dallarında birinci sınıf 1. Ve 2. yarıyıl viyolonsel eğitiminde en çok kullanılan metot etüt ve egzersizlerin incelenmesi. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

- Büyüköztürk v.d., (2002), Faktör Analizi: Temel Kavramlar Ve Ölçek Geliştirmede Kullanımı. Kuram Ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 32, ss. 470-483.
- Büyüköztürk, Ş. (2007), Sosyal Bilimler için Veri Analizi El Kitabı, Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Cangal, N. (1999). Armoni. Ankara: Arkadaş Yayınevi
- Creswell, J. W. (2014), Research Design: Qualitative, Quantitative and Mixed Methods Approaches (4th ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Çelikoğlu, F. (2019). Flüt eğitiminde blues doğaçlama çalma becerisini geliştirmeye yönelik öğretim tasarımı, Doktora Tezi, T.C. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı, İstanbul.
- Çevik, S. (2004, 26-28 Nisan). Yürürlükteki müzik öğretmenliği lisans programı tasarısına ilişkin görüşler ve öneriler. 1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumunda sunuldu, Isparta.
- Çiçek, S. (2005). İlköğretimde Müzik Öğretimi (2.Baskı), Ezgi Kitabevi Yayınları, Bursa, s.5
- Çilden, Ş. (2016). Çalgı eğitiminde usta-çırak yöntemi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 16 (İpekyolu Özel Sayısı), 2208-2220
- Dağdeviren, M. (2006). Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda piyanoda eşlik öğretimi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Demir, A. (2014). Uluslararası Müzik ve Sahne Sanatları Sempozyumu. İ. Kömürcü (Ed.), Müzik eğitim politikamız açısından okullarda mevcut müzik dersleri. (ss. 133-139). Zonguldak: Bülent Ecevit Üniversitesi.
- Demirtaş, S. (2011). İlköğretim 7. sınıf müzik dersinde şarkıların piyano eşlikli öğretilmesinin öğrenci kazanımlarına etkisi. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Eğilmez, H.O. (2003). Türkiye’de müzik öğretmeni yetiştiren kurumlardaki piyano öğretiminin müzik öğretmenlerinin müzik derslerinde piyano/elektronik orgu kullanabilme yeterliklerine ilişkin görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Elhankızı, A. (2012). Armoni klasik batı sistemine rus ekolu yaklaşımları. Konya: Eğitim Yayınevi
- Elmas, Y. (2003), Sorularla Gitar(İkinci baskı), Pan Yayıncılık, İstanbul.
- Ercan, N. (1990). Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda piyano eğitimi. *Orkestra Aylık Müzik Dergisi*, 1(203), 31.
- Erim, A. (2005) Türkiye’de Klasik Gitar Eğitiminde Kullanılan Başlangıç Metotlarının Bazılarının Öğretme- Öğrenme Süreçleri Açısından Karşılaştırılması, (Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Bolu, s.5
- Eroğlu, S. C. (2012) “Müzik ve kültürel doku” Karadeniz Teknik Üniversitesi 1. Uluslararası Müzik Araştırmaları Sempozyumu, s.500
- Gençel Ataman, Ö. (2016). Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı derslerine yönelik tutumlarının incelenmesi. *Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi*, 54, 405-417.
- Girgin, D. (2018). Etkili bireysel çalgı öğretmeni ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik analizi. *İlköğretim Online*, 17(1), s.47-56. doi: 10.17051/ilkonline.2018.413739
- Gordon, E. (1993). Learning sequences in music: Skill, content, and patterns: A music learning theory. Chicago: GIA Publication.
- Gök, M. (2018) Türkiye’de mesleki müzik eğitiminin yeni açılan üniversiteler, fakülteler ve bölümler bağlamında incelenmesi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi/Journal of Higher Education and Science*, 8(2), 280-297.
- Görsev, G., & Taş, S. (2018). Konservatuvar öğrencilerinin mesleki eğitim yaşantısı ve gelecekteki istihdamlarına yönelik tutumları. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(28), 238-261.
- Gülhan, N. (1990). Orta dereceli okullardaki müzik eğitiminde piyanonun bir eşlik çalgısı olarak kullanılabilirliği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Halvaşı, A.A. (1999). Ülkemiz müzik eğitiminde klasik gitar, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- İmık, Ü., & Dönmez, Y. E. (2017). Özengen müzik eğitimi veren kurumlarda Türk müziği ilgisi: Malatya örneği. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, 3(2), 114-128.

- Kalkanoğlu, B. (2007). Okul şarkılarının müzik öğretmenlerinin bilgi ve beceri düzeyine göre piyano ile eşliklenmesine yönelik bir model önerisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kanneci, A. (2005). Türk bestecilerinin solo gitar sonatlarının gitar eğitimine katkıları yönünden incelenmesi, (Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı, Doktora Tezi), Ankara, s.7
- Kantemir, E. (2017). Devlet konservatuvarlarında kuramsal sanat eğitimi derslerinin değerlendirilmesi “Ankara ili örneği”. (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karaman, S. (2018). GÜGEF Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda 2014-2015'te yürürlüğe giren programa tabi lisans 4 öğrencilerinin okul şarkılarına piyano ile eşlik edebilme bilgi ve becerilerine ilişkin görüşleri, Gazi Üniversitesi, Eğitim Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Köz, E. (2007). İlköğretim İkinci Kademe’de görev yapan, Bireysel Çalgı Eğitimi (Gitar) alanı mezunu, müzik öğretmenlerinin okul şarkılarına eşlik etmede karşılaştıkları problemler ve çözüm önerileri, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kutluk, Ö. (1996). Okul şarkılarına piyano ile eşlik yapabilme becerisinin geliştirilmesi üzerine bir çalışma. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Küçüköncü, H. Y. (2002) “Türkiye’de Örgün Genel Müzik Eğitimine Müzik Öğretmeni Yetiştirme Program Çerçevesinde Çalgı Eğitimi Alanında Gitar Öğretimi, Uluslararası Avrupa’da ve Türk Cumhuriyetleri’nde Müzik Kültürü ve Eğitimi Kongresi, Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Ankara, s.305
- Nacakcı, Z. & Dalkıran, E., (2011). Müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin bireysel çalgı sınavına yönelik kaygıları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(5), 46-56.
- Noad, F. (1974), *The Clasiccal Guitar*, Ariel Music Publications, New York.
- Orhan, Y. Ş. (2006). Anadolu Güzel sanatlar liseleri çalgı eğitiminde motivasyon, *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20 (2) 130-136.

- Özen, M. (1998). Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü son sınıf öğrencilerinin piyanoyu müzik öğretmenliğinin gerekleri doğrultusunda kullanma becerileri. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özen, N. (2004). Çalgı eğitiminde yararlanılan müzik eğitimi yöntemleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(2), 57-63.
- Özmenteş, S., & Taşkın, G. S. (2011). Çalgı öğretmenlerinin çalgı eğitimi yaklaşımlarının karşılaştırılması, *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(2), 451-465.
- Pamir, L. (1984), Çağdaş Piyano Eğitimi, Beyaz Köşk (Müzik Sarayı) Yayınları, İstanbul.
- Paynter, J. (1992). Sound & structure. Cambridge, Cambridge University Press
- Piji, D. (2006). Dizgesel öğretime göre geliştirilen eşlik dersi programının akademik başarıya, tutuma, yeterlik algısına ve kalıcılığa etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Saraç, G. (2003). Öğrenme kuramlarına göre bir yaylı çalgı olarak viyolonsel eğitimi ve viyolonsel öğretim programı süreci. *Muğla Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi*, 11, 1-15.
- Say, A. (1998). Türkiye'nin müzik atlası. İstanbul: Borusan yayıncılık A.Ş.
- Sevgi, A. (2005). Müzik öğretmenliği mesleği gerekleri doğrultusunda bir armoni eğitimi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(1), 199-211
- Sudnow, D. (1993). Ways of the hand: The organization of improvised conduct. London: MIT Press.
- Şentürk, N. ve Çilingir, V. (2012). İlköğretim 1., 2. ve 3. sınıf öğretmenlerinin ilköğretim müzik dersi öğretim programı kazanımlarını gerçekleştirebilmeleri konusunda kendi yeterliklerine ilişkin görüşleri. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(2), 1-6.
- Şen, Ç., & Özdemir, M. A. (2017). Viyolonsel eğitimi sürecinde dizgeli öğretim modelinin öğrenci başarısına etkisi. *Journal of Human Sciences*, 14(4), 3009-3029.
- Şen, U. S. (2016). Müzik estetiği üzerine. Ankara: Pegem Akademi.

- Tanrıöver, A. U., & Başaran Tanrıöver, G. (2015). Genel özengen ve mesleki müzik eğitim süreci içinde verilen keman eğitiminde karşılaşılabilecek olası güçlükler. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 32(3), 555-567.
- Topoğlu, Ü., & İşgörür, Ü. (2013). Türkiye’de batı müziği eğitimi veren devlet konservatuvarları ve vakıf üniversiteleri müzik bölümlerinin belirlenmesi ve bu kurumlarda eğitim veren akademisyenlerin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish*, 8(12), 1309-1320.
- Uçan, A. (1996). İnsan ve Müzik, İnsan ve Sanat Eğitimi. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uçan, A. (1994). Müzik eğitimi: Temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar. Ankara: Kurtuluş Matbaası.
- Uluocak, S. (2011), Klasik Gitar Tarihi – II: Barok Dönemde Gitar (1600 - 1750), Doruk Yayıncılık, İstanbul.
- Uluocak, S. (2015), Türkiye’de Cumhuriyet’in İlk Elli Yılında Klasik Gitar Eğitimi, *Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı, Sahne ve Müzik Eğitimi Araştırma Dergisi*, 1(1), Ankara.
- Uyan, M. O. (2013). Müzik teorisi ve işitme eğitimi ile bireysel çalgı eğitimi başarıları arasındaki ilişkiler. *Sanat Eğitimi Dergisi*, 1(1), 53-68.
- Ünal, B. (2017). Müzik öğretmeni adaylarının piyano dersine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *Online Journal Of Music Sciences*, 2(3), 163-178.
- Yalçın, H. (2017). Türkiye’de mesleki müzik eğitimi veren kurumların mevcut durumları. *Online Journal Of Music Scenes* 2(3), 37-66.
- Yener, S., & Apaydınlı, K. (2016). Türkiye’de mesleki müzik eğitimi veren kurumların çeşitliliği ve mezunların istihdam sorunları. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 42(3), 225-249.
<http://dx.doi.org/10.9761/JASSS3239> ‘den alınmıştır.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık San. Ve Tic. AŞ.
- Yıldız, E. (2003), Sorularla Gitar(İkinci baskı), Pan Yayıncılık, İstanbul, s. 13-19.
- Yıldız, F. (2015). Lavignac’ın müzik eğitimi ve keman eğitimine ilişkin görüşleri. *Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi*, 1(2) 1-10.

Yılmaz, P. (2005). İnönü üniversitesi güzel sanatlar eğitimi müzik eğitimi anabilim dalı piyano öğretim elemanları ve 3. sınıf öğrencilerinin piyano eğitimine ilişkin görüşleri. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Yüctoker, İ. (2009). Müzik eğitimi anabilim dalı piyano öğretim elemanlarının ve öğrencilerinin mevcut piyano eğitiminin durumuna ilişkin görüşleri. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Yükseköğretim Kurulu (2018). Müzik öğretmenliği lisans programı.

https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/YeniOgretmenYetistirme-Lisans

Programlari/Muzik_Ogretmenligi_Lisans_Programi.pdf'ten alınmıştır.

EKLER

Ek 1. Piyano ile Eşikleme ve Transpoze Alanında Performans Testi

Sayın Öğretim Elemanı,

Bu test; üçüncü sınıf öğrencilerinin piyanoda eşikleme ve transpoze becerilerini ölçmek amacıyla hazırlanmıştır. Sizden istenen, ölçekte verilen her maddenin dikkatlice okunması, bu maddelerde belirtilen becerileri öğrencilerin ne ölçüde yaptığının gözlenmesi ve ilgili kutucuğun altındaki boşluğa (X) işaretini koyarak cevaplarınızın belirtilmesidir.

Görüşleriniz ve test sonuçları, yalnızca bu konudaki davranışları belirlemek için kullanılacaktır. Çalışmanın sağlıklı yürütülebilmesi yönünde büyük önem taşıyan katkılarınızdan dolayı teşekkürlerimi sunarım.

Araştırmacı Demet AYDINLI

	Tamamen	Oldukça	Orta Düzeyde	Biraz	Hiç
1. Parçanın tonuna uygun akor derecelerini söyleyebiliyor mu?					
2. Tespit ettiği akor derecelerini; (sol elde) eşiklemede armoni kurallarına göre bağlayabiliyor mu?					
3. Eşlik figürünü istenilen şekilde çalabiliyor mu? (akor-arpej eşlik figürleri)					
4. Sağ eldeki ezgiyi ve sol eldeki eşlik figürünü, eşzamanlı olarak çok seslendirebiliyor mu?					
5. Eşikleme sırasında sağ eldeki ezgiyi, yazıldığı şekliyle çalabiliyor mu?					
6. Eşikleme yaparken parça içerisindeki tartım kalıplarına dikkat edebiliyor mu?					
7. Parçanın ölçü sayısına uygun eşikleme yapabiliyor mu?					
8. Parçayı eşliklerken başladığı tempoda bitirebiliyor mu?					
9. Parçayı uygun el pozisyonunu koruyarak eşlikleyebiliyor mu?					
10. Sağ eldeki ezgiyi yazıldığı şekliyle yeni tona transpoze edebiliyor mu?					
11. Parça içindeki dereceleri başka bir tona transpoze edebiliyor mu?					
12. Transpoze yaparken parçadaki akor derecelerini (sol elde) armoni kurallarına göre bağlayabiliyor mu?					
13. Transpoze yaparken parça içindeki tartım kalıplarına dikkat edebiliyor mu?					
14. Parçayı ölçü sayısına uygun transpoze edebiliyor mu?					
15. Transpoze yaparken parçayı başladığı tempoda bitirebiliyor mu?					

Ek 3. Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu

09.07.2020

Sayın Mustafa Selçuk Ünsal

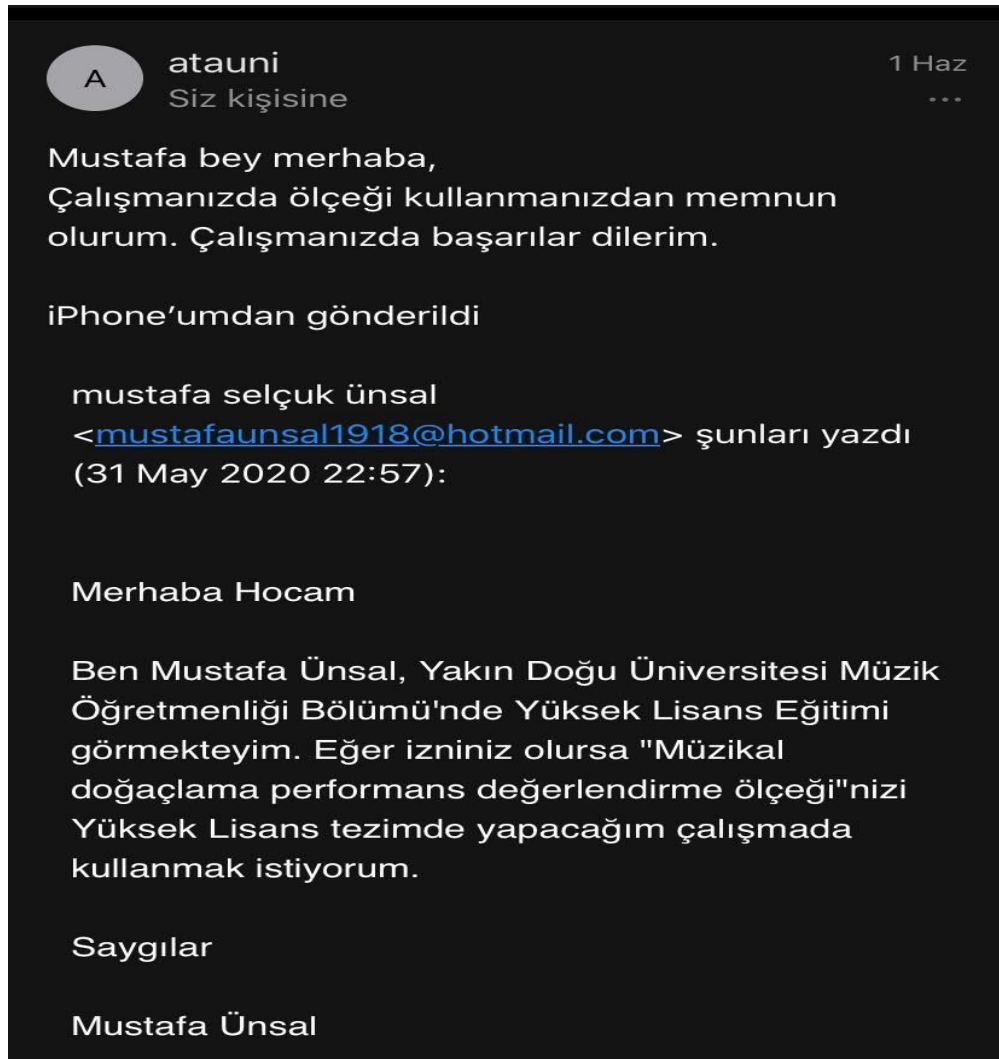
Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu’na yapmış olduğunuz YDÜ/EB/2020/510 proje numaralı ve **“Gitar Üzerinde Doğaçlama alma, Eşlik Ve Transpoze Yapma Amacıyla Tasarlanmış Bir Gitar Eğitiminin Değerlendirilenmesi”** başlıklı proje önerisi kurulumuzca değerlendirilmiş olup, etik olarak uygun bulunmuştur.Bu yazı ile birlikte, başvuru formunuzda belirttiğiniz bilgilerin dışına çıkmamak suretiyle araştırmaya başlayabilirsiniz.

Doçent Doktor Direnç Kanol

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Raportörü

Not: Eğer bir kuruma resmi bir kabul yazısı sunmak istiyorsanız, Yakın Doğu Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu’na bu yazı ile başvurup, kurulun başkanının imzasını taşıyan resmi bir yazı temin edebilirsiniz.

Ek 4. Müzikal Doğaçlama Performans Değerlendirme Ölçek Kullanım İzni

Ek 5: Piyano ile Eşlikleme ve Transpoze Alanında Performans Testi İzni

 Demet AYDINLI GÜRLER
Siz kişisine

31 May
...

Merhaba Mustafa Selçuk,

Elbette kullanabilirsin. Erkan'a da selam ve sevgilerimi iletirsen sevinirim.

İyi çalışmalar dilerim.

31 May 2020 Paz [22:45](#) tarihinde mustafa selçuk ünsal <mustafaunsal1918@hotmail.com> şunu yazdı:

Merhaba Hocam

Ben Mustafa Ünsal, Yakın Doğu Üniversitesi Müzik Öğretmenliği Bölümü'nde Yüksek Lisans eğitimi görmekteyim. Eğer izniniz olursa "Piyano İle Eşlikleme ve Transpoze Alanında Performans Testi"nizi Yüksek Lisans tez çalışmamda kullanmak istiyorum. Ayrıca tez danışmanım Erkan Sülün de size selamlarını ilettili.

Saygılar

Mustafa Ünsal

İntihal Raporu (Turnitin)

tez			
ORIGINALITY REPORT			
15%	15%	3%	5%
SIMILARITY INDEX	INTERNET SOURCES	PUBLICATIONS	STUDENT PAPERS
PRIMARY SOURCES			
1	www.cijeonline.com Internet Source	3%	
2	docs.neu.edu.tr Internet Source	3%	
3	studylibtr.com Internet Source	2%	
4	dspace.marmara.edu.tr Internet Source	2%	
5	egitimvebilim.ted.org.tr Internet Source	<1%	
6	Submitted to TED Ankara College Student Paper	<1%	
7	www.muzikarastirmalari.kku.edu.tr Internet Source	<1%	
8	Submitted to Trakya University Student Paper	<1%	
9	utek2019.com Internet Source	<1%	